

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут новітніх освітніх технологій
Кафедра управління та адміністрування ІФННІМ

ПРОЦІВ Олександр Іванович

Інвестиційна стратегія підприємства та особливості її формування в сучасних умовах / Investment strategy of enterprise and features of its formation in modern conditions

**спеціальність 072 Фінанси, банківська справа і страхування
освітньо-професійна програма – Фінанси**

Кваліфікаційна робота

**Виконав студент групи ФФзмі-21
О.І. Проців**

**Науковий керівник
д.е.н., проф. Л. М. Алексеєнко**

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«__» _____ 202_ р.

Зав. кафедри
_____ Л. М. Алексеєнко

Івано-Франківськ - 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ	7
1.1. Інвестиційна діяльність: основні поняття та сутність	7
1.2. Інвестиційна стратегія, її сутність та роль в розвитку підприємства	14
1.3. Основні принципи та етапи формування інвестиційної стратегії підприємства.....	19
Висновки до розділу 1	23
РОЗДІЛ 2. МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПРО-ТС»	25
2.1. Загальна характеристика ТОВ «ПРО-ТС» та його фінансового стану.....	25
2.2. Аналіз ринку вантажних перевезень України.....	33
2.3. Аналіз інвестиційної діяльності ТОВ «ПРО-ТС».....	41
Висновки до розділу 2	47
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА	50
3.1. Розробка та оцінка ефективності інвестиційного проекту для ТОВ «ПРО-ТС»	50
3.2. Вдосконалення реалізації інвестиційної стратегії в діяльності підприємства.....	61
Висновки до розділу 3	66
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. За сучасного стану економіки України однією із основних проблем для сучасних підприємств є залучення інвестицій. Діяльність будь-якого підприємства на різних етапах його існування обов'язково пов'язана з вкладенням ресурсів у різні види активів, такі як придбання, модернізація чи реконструкція обладнання, необхідного для основної діяльності. Однак для підвищення своєї інвестиційної привабливості та рентабельності, підприємство може також вкладати вільні фінансові ресурси у тимчасові активи, які приносять прибуток, але не впливають на основний вид діяльності. В таких умовах сучасні ринкові відносини вимагають визначення стратегії розвитку підприємства на довгострокову перспективу, незалежно від його галузевої належності.

Збільшення обсягу інвестицій є необхідною передумовою структурної перебудови і економічного зростання країни. Наявність достатнього обсягу інвестицій для вітчизняних підприємств є запорукою ефективного розвитку і підвищення інвестиційної привабливості на різних територіальних рівнях.

Інвестиційна діяльність об'єктивно пов'язана з прийняттям стратегічних рішень, оскільки сама по собі розрахована на тривалий проміжок часу та її результати повною мірою можуть відчуватися в майбутніх періодах діяльності.

Процес розробки та оцінки результативності інвестиційної стратегії виступає як суттєвий компонент загальної системи стратегічного розвитку компанії. Також необхідною є й оцінка ефективності інвестиційної стратегії підприємства, що вимагає вирішення низки складних завдань. Це визначає актуальність досліджуваних проблем.

Огляд літератури з теми дослідження. Дослідженню даної економічної проблеми присвячено праці таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як: І. Бланк, М. Бассі, М. Войнаренко, О. Гудоров, Є. Діденко, О. Дем'янчук, Л. Добриніна, П. Доуртмес, А. Задоя, О. Каламан, Н. Кармазіна, О. Каут, О. Клімова, І. Кривовязюк, В. Лак, М. Ларка, О. Левандівський, Л. Ляхович, Т.

Майорова, Г. Марковіц, М. Мілль, Ф. Модіяльні, Б. Нкайя, Л. Сорока, Д. Черваньов, А. Череп, М. Чорна, У. Шарп, Й. Шумпетер, Б. Язлюк та інших.

Однак, незважаючи на велику кількість науково-методичної літератури, присвяченої інвестиційній діяльності, специфіка інвестиційної діяльності в сучасних умовах, особливо в контексті підвищення її ефективності розкрита недостатньо.

Мета і завдання дослідження. Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних засада інвестиційної діяльності та розробка інвестиційної стратегії розвитку підприємства.

Для досягнення цієї мети визначено і вирішено такі **завдання**:

1. Проаналізувати основні поняття та сутність інвестиційної діяльності.
2. Проаналізувати сутність та роль інвестиційної стратегії, в розвитку підприємства.
3. Провести аналіз основних принципів та етапів формування інвестиційної стратегії підприємства.
4. Дати загальну характеристику ТОВ «ПРО-ТС» та його фінансового стану.
5. Провести аналіз ринку вантажних перевезень України.
6. Провести аналіз інвестиційної діяльності ТОВ «ПРО-ТС».
7. Розробити та оцінити ефективність інвестиційного проекту для ТОВ «ПРО-ТС».
8. Запропонувати підходи щодо вдосконалення реалізації інвестиційної стратегії в діяльності підприємства.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є інвестиційна діяльність ТОВ «ПРО-ТС».

Предметом дослідження є механізми ефективного управління інвестиційною діяльністю малого підприємства.

Методологія дослідження. Теоретичним підґрунтям дослідження є базові принципи, наукові положення і сучасні розробки теорій інвестиційної діяльності, інші дослідження в галузі економіки, фінансового менеджменту,

інвестиційного та фінансового аналізу. У процесі дослідження використовувалися принципи: системності, загального зв'язку та розвитку; абстрагування; візуально-графічний; статистичний; класифікації; системного аналізу і синтезу, індукції і дедукції; абстрактно-логічний. У роботі використано загальнонаукові методи пізнання об'єктивної природи економічних явищ і процесів, наукових узагальнень; порівняльний аналіз, методи групування, економічно-математичні розрахунки, методи економічного та статистичного аналізу, методи групувань, порівняння та узагальнення, формалізація, систематизація, абстрагування; графічні методи обробки даних.

Інформаційна база роботи. Інформаційну базу дослідження склали основні положення фундаментальних праць вітчизняних та зарубіжних дослідників, присвячені різноманітним аспектам інвестиційної діяльності підприємств, матеріали науково-практичних конференцій, нормативно-правові акти, офіційні матеріали державних органів України, Українського фонду підтримки підприємництва, планово-звітна інформація та організаційно-методична документація підприємства, матеріали періодичних видань, наукових конференцій та інші матеріали оприлюднені у друкованій формі та в мережі Інтернет.

Наукова новизна проведеного дослідження визначається отриманням наступних наукових результатів:

- визначено місце інвестицій в системі економічних відносин;
- систематизовано основні класифікації інвестицій;
- визначено основні функціональні напрямки інвестиційної стратегії.

Практичне значення Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці рекомендацій щодо впровадження інвестиційних проектів на підприємстві ТОВ «ПРО-ТС» та визначенні шляхів забезпечення їх ефективності.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження доповідалися автором на науково-практичних конференціях «Сучасні детермінанти соціально-економічного розвитку» (Івано-Франківськ, 18 травня

2023 року) та «Актуальні проблеми глобалізованого світу» » (Івано-Франківськ, 19 жовтня 2023 року).

Структура випускної кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 74 сторінки комп'ютерного тексту, у тому числі 24 таблиці, 18 рисунків та список використаних джерел з 52 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ

1.1. Інвестиційна діяльність: основні поняття та сутність

Загальний підхід до розуміння інвестицій трактує їх як вкладенням коштів в будь-який об'єкт із метою одержання ефекту. При цьому під ефектом не в усіх випадках розуміють досягнення певного комерційного ефекту, наприклад, одержання прибутку. Так, державні інвестиції може бути спрямовано на досягнення соціального ефекту (наприклад, будівництво дитячого садка) чи екологічного (наприклад, створення заповідника), чи іншого ефекту (наприклад, реконструкція міських очисних споруд).

Для приватних інвесторів інвестиції є, насамперед, вкладенням активів із метою створення, збереження та/чи примноження власного капіталу.

Як нами вже відзначалось в загальному, широкому розумінні інвестиції є вкладенням коштів в будь-який об'єкт із метою одержання ефекту. Водночас, дана економічна категорія є надзвичайно багатогранною, тому слід детальніше проаналізувати підходи як законодавчі, так і окремих науковців до тлумачення даного питання.

О. Левандівський відзначає, що до основних теорій інвестицій належать: акселераційна теорія інвестицій; «теорії, що ґрунтуються на мотивах прибутку; теорію про визначальну ліквідність при прийнятті інвестиційних рішень; теорії взаємозв'язку розмірів інвестицій і величини норми відсотка; неокласична теорія інвестицій» [20, с. 84].

Законодавчо інвестиції як категорія визначені в статті 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» [1], де їх розглядають як «всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або

досягається соціальний та екологічний ефект» [1].

Серед таких цінностей в даному Законі визначені: «кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери (крім векселів); рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності); майнові права інтелектуальної власності; сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих (ноу-хау); права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права; інші цінності» [1].

В даному Законі відзначено, що інвестиції, які «спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік, здійснюються у формі капітальних вкладень» [1].

Вільна енциклопедія прирівнює поняття «інвестиції» (походить від латинського слова *invest* - вкладення коштів) і «капітальні вкладення» і трактує їх як господарську операцію, яка «передбачає придбання основних фондів, нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти або майно» [14].

Франсуа Кене розглядав інвестиції як «необхідні для виробництва витрати, які визначають вартість товарів. Представлені у грошовому вираженні інвестиції розподіляються на основний й оборотний капітал і відшкодовуються в ціні товару» [12, С. 6].

На думку Дж. М. Кейнса інвестиції – це: «... поточний приріст цінності капітального майна внаслідок виробничої діяльності даного періоду». «...та частина прибутку за певний період, що не була використана для споживання» [12, С. 6].

Також в Законі України «Про інвестиційну діяльність» [1], в 2 статті визначено поняття «інвестиційна діяльність», яку розглядають як «сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації

інвестицій» [1].

Інвестиційна діяльність (ІД), відповідно до положень даного Закону здійснюється на основі: «інвестування, що здійснюється громадянами, недержавними підприємствами, господарськими асоціаціями, спілками і товариствами, а також громадськими і релігійними організаціями, іншими юридичними особами, заснованими на колективній власності; державного інвестування, що здійснюється органами державної влади за рахунок коштів державного бюджету, позичкових коштів, а також державними підприємствами та установами за рахунок власних і позичкових коштів; місцевого інвестування, що здійснюється органами місцевого самоврядування за рахунок коштів місцевих бюджетів, позичкових коштів, а також комунальними підприємствами та установами за рахунок власних і позичкових коштів; державної підтримки для реалізації інвестиційних проектів; іноземного інвестування, що здійснюється іноземними державами, юридичними особами та громадянами іноземних держав; спільного інвестування, що здійснюється юридичними особами та громадянами України, юридичними особами та громадянами іноземних держав» [1].

М. Войнаренко та Л. Бушовська розглядають інвестиційну діяльність «як сукупність дій і заходів з розміщення коштів (інвестицій) з метою отримання зростаючої величини прибутку і досягнення позитивного фінансового результату підприємства» [5, с. 41].

П. Доуртмес трактує інвестиційну діяльність «як процес вкладання ресурсів, що забезпечують безперервність життєдіяльності підприємства» [10, с. 6].

Відповідно до бачення Б. Нкайя та М. Ларка інвестиційна діяльність розглядається «як умова забезпечення зростання ефективності підприємницької діяльності і фінансової стійкості підприємства» [26, с. 155–156]

Т. Майорова розуміє інвестиційну діяльність «як інвестиційний процес, який потребує проектної підтримки, здійснення проектного аналізу» [24, с. 13-15].

На думку О. Дем'янчука та В. Костецького інвестиційну діяльність загалом слід розглядати як чинник розвитку підприємства [7].

Таким чином, у широкому розумінні інвестиційна діяльність є сукупністю дій щодо вкладення в проекти коштів та інших цінностей, а також забезпечення умов досягнення віддачі за вкладеннями. А у вузькому розумінні - є купівлею та/чи продажем довгострокових активів, а також інших об'єктів інвестування, які не належать до грошових еквівалентів.

Комплекс питань, які пов'язані зі «здійсненням інвестиційної діяльності підприємства, вимагає знань теорії і практики прийняття управлінських рішень щодо процесу інвестування. ... В узагальненому вигляді можна виділити такі принципи управління інвестиційною діяльністю: інтегрованість із загальною системою управління підприємством; комплексний характер формування управлінських рішень; високий динамізм управління; варіативність підходів до розробки окремих управлінських рішень; орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства» [21, с.101].

Головною метою управління інвестиційною діяльністю є «забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в поточному та перспективному періоді» [21, с.101].

Інвестиційна діяльність для підприємств є одним із найважливіших аспектів їх функціонування, що обумовлено такими причинами:

- потреба у відновленні існуючої матеріально-технічної бази;
- активне освоєння нових галузей діяльності та розширення асортименту продукції;
- збільшення обсягів виробництва;
- підвищення продуктивності праці та зниження собівартості тощо.

З позицій структурного аналізу інвестиції є взаємозв'язком наступних елементів, як показано на рисунку 1.1.

У інвестиційній діяльності беруть участь:

- ❖ інвестори - особи або організації, що здійснюють купівлю, замовлення, вкладення або надання кредиту;

- ❖ замовники - особи або організації, які використовують об'єкти інвестування;
- ❖ користувачі об'єктів ІД (фізичні / юридичні особи), органи влади різного рівня, міжнародні об'єднання й організації, іноземні держави);
- ❖ інші особи, такі як банки, інвестиційні біржі, посередники, консультанти, які беруть участь у процесі інвестування.

До основних суб'єктів інвестиційної діяльності відносяться:

- ❖ інвестори - покупці, замовники, вкладники, кредитори;
- ❖ користувачі об'єктів інвестування - фізичні / юридичні особи), органи влади різного рівня, міжнародні об'єднання й організації, іноземні держави.

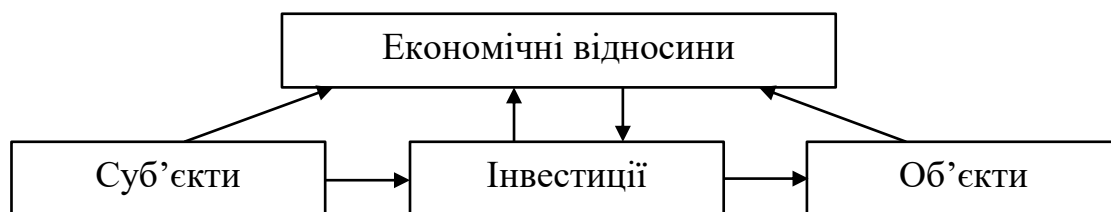

Рис. 1.1. Місце інвестицій в системі економічних відносин

Складено за [14,24]

При цьому структура інвестиційного ринку формується з наступних відносно самостійних ринків, які наведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Структура інвестиційного ринку

Ринок інвестицій	Характеристика
Реальних	Ринок: землі, нерухомого майна; прямих капітальних вкладень; робочої сили; інших об'єктів реального інвестування
Фінансових	Ринок грошей (позички та кредити, депозити, валютні цінності) Фондовий ринок (акції, облігації, ф'ючерси, опціони, державні папери)
Інноваційних	Ринок інтелектуальних розробок Ринок науково-технічних інновацій (нові технології, раціоналізаторство, науково-технічні проекти)

Об'єкти інвестиційної діяльності наведено у таблиці 1.2.

Економічний зміст поняття інвестиційної сфери включає всю сукупність відносин і зв'язків щодо реалізації інвестицій у різних формах на всіх структурних рівнях економіки.

На рисунку 1.2 наведено «функціонально-елементний склад інвестицій підприємств» [34].

Таблиця 1.2

Об'єкти інвестиційної діяльності та їх коротка характеристика

Об'єкт	Характеристика
Нерухомість	У тому числі підприємства як майновий комплекс
Банківські вклади	За прийнятною для інвестора ставкою
Валюта	Конвертується по всьому світу
Цінні папери	В основному, в акції та облигації
Індексні фонди	Слідують за біржовим індексом (наприклад, ETF)
Дорогоцінні метали	Найкращий варіантом захисту заощаджень, але не приносить великого доходу
Венчурні інвестиції	Високоризикові, а й високоприбуткові
Інші види інвестицій	Наприклад, в антикваріат, в криптовалюти тощо.

Рис. 1.2. Функціонально-елементний склад інвестицій підприємств [34]

Аналіз літератури з аналізованої тематики дозволяє виділити такі основні класифікації інвестицій, які наведено у таблиці 1.3.

Охарактеризуємо окремі з них.

Під реальними розуміють інвестиції у засоби виробництва, наприклад: землю, об'єкти нерухомості, товарні знаки, ноу-хау, машини й обладнання тощо.

Як фінансові інвестиції розуміють вкладення у купівлю цінних паперів лізинг, здійснення підприємством кредитування юридичних чи фізичних осіб.

Таблиця 1.3

Основні класифікації інвестицій

Критерій класифікації	Вид інвестицій
Основні цілі інвестування	Прямі Портфельні Нефінансові Інтелектуальні
Призначення	Початкові Спрямовані на розширення виробництва Для заміни основних засобів Спрямовані на диверсифікацію Реінвестиції, спрямовані на придбання нових основних коштів
Об'єкт інвестування	Реальні Фінансові Спекулятивні
Форма власності на інноваційні ресурси	Державні Приватні Іноземні Змішані
Термін інвестування	Короткострокові Середньострокові Довгострокові
За ступенем ризику	Мінімальний ризик Помірний ризик Високий ризик
За характером поведінки інвестора	Брутто-інвестування Нетто-інвестування
За інвесторами	Зовнішні (інвестори – іноземні юридичні та фізичні особи) Внутрішні (вітчизняні)

Під спекулятивним розуміють короткострокове інвестування з метою надшвидкого отримання прибутку на валюту, дорогоцінні метали тощо.

Під бруто-інвестиціями розуміють, наприклад, придбання інвестором підприємства як промислового комплексу, в яке він (інвестор) надалі вкладає отриманий прибуток (нетто-інвестиції).

Для інвестиційної діяльності важливого значення набуває чинник ризику, оскільки інвестування завжди відбувається за умов невизначеності (ступінь якої може суттєво змінюватись) та і воно пов'язане з іммобілізацією фінансів інвестора.

Таким чином, загалом інвестиції є вкладення коштів у будь-які об'єкти з метою отримання певного ефекту, які мають різні критерії класифікації. Основними елементами інвестиційної діяльності є: суб'єкти, об'єкти та економічні відносини. Вона завжди пов'язана із ризиком, оскільки рішення про інвестиції приймаються, зазвичай, в умовах невизначеності. Для досягнення поставлених цілей та запланованого ефекту підприємству важливо грамотно керувати своєю інвестиційною діяльністю в рамках розробленої стратегії підприємства.

1.2. Інвестиційна стратегія, її сутність та роль в розвитку підприємства

Проведений в попередньому параграфі аналіз показав, що однією зі складових ефективного розвитку підприємства є його успішна ІД. Ефективна ІД стає можливою за умов реалізації підприємством його інвестиційної стратегії, яка розробляється за допомогою різноманітних фінансових та економічних методів, що у сукупності забезпечують основу формування загальної стратегії підприємства.

В довгостроковому періоді ІД підприємства просто не може здійснюватися без певної стратегії. Власне обмеженість інвестиційних ресурсів підприємства стає точкою початку розробки його інвестиційної стратегії.

Поняття «інвестиційна стратегія» є відносно новим для корпоративного управління, тому існує досить широкий спектр думок щодо його змісту.

Водночас, переважна більшість авторів відзначають тісний зв'язок даної категорії із поняттям «інвестиційна діяльність».

Згідно з Т. Майоровою інвестиційна стратегія (ІС) - «це процес формування системи довгострокових цілей інвестиційної діяльності та вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення на базі прогнозування умов здійснення цієї діяльності, кон'юнктури інвестиційного ринку як у цілому, так і на окремих його сегментах» [24, с. 22].

На думку І. Бланка інвестиційна стратегія «є системою довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, які визначені загальними завданнями його розвитку й інвестиційною ідеологією, а також вибір найбільш ефективних шляхів їхнього досягнення» [3, с. 170].

Важливість ефективності при реалізації інвестиційної стратегії відзначає А. Череп, стверджуючи, що «інвестиційна стратегія – система довгострокових цілей інвестиційної діяльності і набір найбільш ефективних шляхів їхнього досягнення» [38, с. 137].

У словнику відомого термінолога Джеррі М.Розенберга, інвестиційна стратегія трактується як пошук шляхів активного управління інвестиціями, що дозволяють отримати додатковий прибуток у порівнянні з тим, що лише компенсує додатковий ризик [50].

Таким чином, коректним буде розгляд інвестиційної стратегії як набору правил, методів і різних за своїм функціоналом інструментів, які в сукупності допомагають правильно і ефективно займатися управлінням свого інвестиційного портфеля.

Інвестиційна стратегія є сукупністю декількох взаємопов'язаних між собою аспектів, зокрема: інституційного, економічного, нормативно-правового, інформаційно-аналітичного та інших (рис. 1.3).

Інституційний аспект (рис. 1.4) - це «сукупність таких основних складових частин як: види інвестицій, інвестиційний портфель, ризики» [16, с.

73]. Дані складові у свою чергу також поділяються на кілька підвидів.

В його межах виділяють три керовані підсистеми, яким відповідають групи стратегій, а саме: «види інвестицій → стратегія поглинання», «інвестиційний портфель → портфельна стратегія», «ризиків → стратегія ризику».

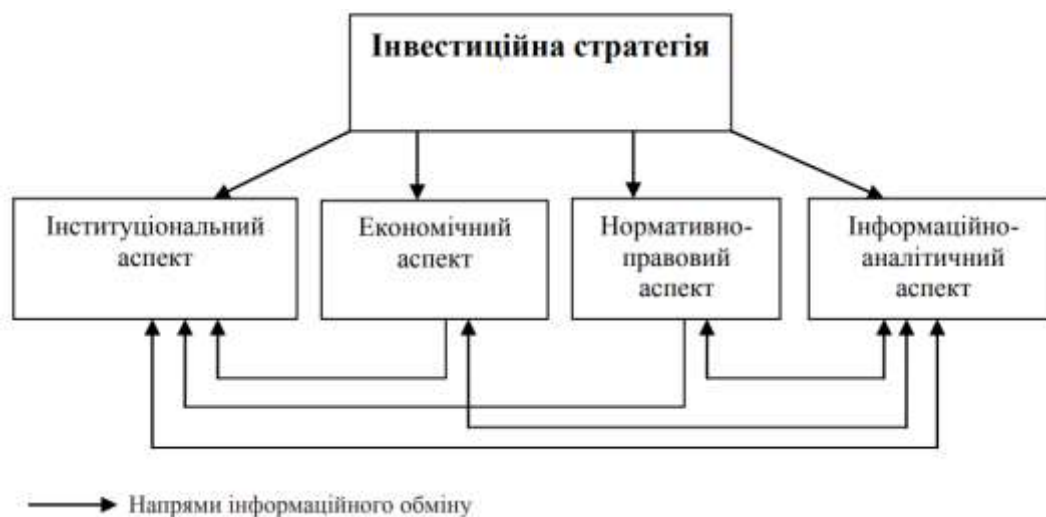

Рис. 1.3. Інвестиційна стратегія як система

Економічний аспект є сукупністю «економічних частин інвестиційної стратегії, до яких відносяться: система економічних показників для оцінки інвестиційної стратегії, управління, фінансування інвестиційного процесу» [16, с. 74]. Його компоненти наведено на рисунку 1.5.

Законодавчі та інші нормативно-правові акти, що утворюють юридичну основу та формування середовища в якому здійснюється інвестиційний процес та формується інвестиційна стратегія; розробляється облікова політика підприємства і внутрішні регулюючі документи – це нормативно-правовий аспект інвестиційної стратегії.

Регулювання ІД підприємства здійснюється державними органами. Під державним регулюванням підприємства розуміємо цілеспрямовану діяльність держави, що створює сприятливі умови реалізації інвестування підприємством, для ефективного використання його інвестиційного потенціалу із метою підйому економіки. При проведенні реформ, та навіть у кризових ситуаціях, регулююча роль держави зростає, а в умовах стабільності та поживлення

економіки – слабшає.

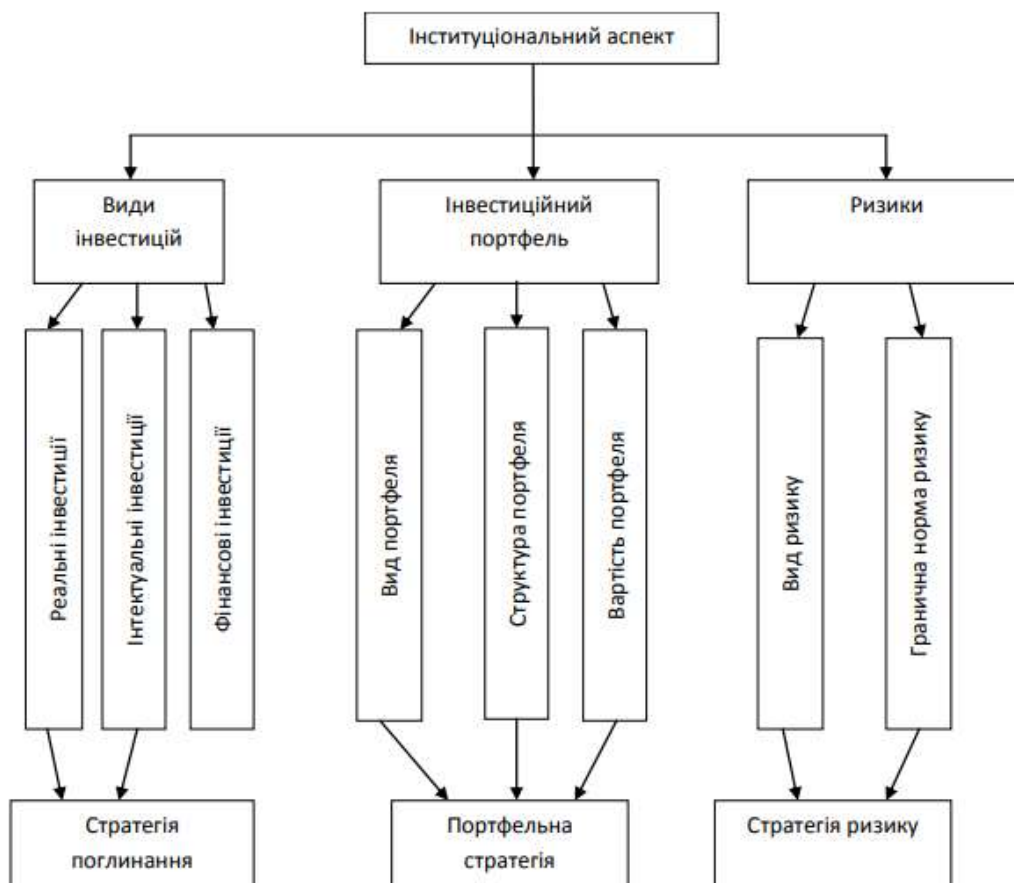

Рис. 1.4. Структура інституційного аспекту інвестиційної стратегії

Інформаційно-аналітичний аспект «є системою обробки інформації (COI), що складається з наступних частин: підсистема збору і сортування інформації, підсистема зберігання інформації, підсистема пошуку, підсистема аналізу інформації» [16, с. 74]. Вона «є базисом оперативного інформаційного обміну в рамках корпоративної інвестиційної стратегії, дозволяє оперативно реагувати на зміни в юридичних основах і фіскальному середовищі, прогнозувати економічні перспективи ринків і планувати зміни в межах інституційного аспекту і коректувати основні частини економічного аспекту інвестиційної стратегії» [16, с. 74].

В економічній науці виділяють чотири типи інвестиційних стратегій [13, 23] (рис. 1.6):

- 1) консервативна;
- 2) агресивна;

- 3) помірна;
- 4) змішана.

Рис. 1.5. Економічний аспект інвестиційної стратегії

Консервативна (часом її називають «пасивна») інвестиційна стратегія характеризується низькою прибутковістю, рівень доходності при її реалізації коливається в діапазоні від 0% до 15 -20% річних. Даній стратегії притаманний мінімально можливий рівень ризику, тобто здійснення вкладення практично не загрожують втратою інвестиційного капіталу.

Прикладами фінансових інструментів при реалізації даної інвестиційної стратегії можуть бути: банківські вклади, придбання державних облігацій, золота чи інших дорогоцінних металів тощо.

Помірна інвестиційна стратегія передбачає, що рівень прибутковості є вищим, ніж при консервативній інвестиційній стратегії (до 20 – 45% річних). Водночас, рівень ризику є вищим, оскільки ризик зростає зі зростанням доходу від вкладень.

Прикладами фінансових інструментів при реалізації помірної інвестиційної стратегії можуть бути: придбання цінних паперів, вкладення в мікрофінансові організації, пайові фонди тощо.

ВИДИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ			
	↓	↓	↓
	КОНСЕРВАТИВНА до 15-20% річних	ПОМІРНА до 20-45% річних	АГРЕСИВНА понад 45% річних
ДОХІДНІСТЬ	низька	середня	висока
РИЗИК	низький	середній	високий
ЧАСТКА У ПОРТФЕЛІ	55-60%	30-35%	5-10%

Рис. 1.6. Види інвестиційних стратегій підприємства

Агресивна інвестиційна стратегія забезпечує найвищу прибутковість – понад 45% річних, хоча на практиці дохідність може бути навіть вищою, іноді вона сягає 100, 300 і навіть 1000% річних. Однак, рівень ризику за такої інвестиційної стратегії є дуже високим.

Прикладами фінансових інструментів при реалізації агресивної інвестиційної стратегії можуть бути: фінансові піраміди, вкладення в ПАММ-рахунки, криптовалюти тощо.

Оптимальним є поєднання кількох типів фінансових інструментів, що відрізняються за прибутковістю та ризиком. Такий стан речей забезпечує змішана інвестиційна стратегія.

Таким чином, для ефектного ведення інвестиційної діяльності необхідною є формування та реалізація певної інвестиційної стратегії підприємства. Важливу роль при цьому відіграє система принципів та послідовність етапів формування інвестиційної стратегії.

1.3. Основні принципи та етапи формування інвестиційної стратегії підприємства

Проведений в попередньому параграфі аналіз показав важливість

інвестиційної стратегії підприємства. Процес її формування охоплює кілька етапів і базується на певних принципах. Серед основних етапів формування інвестиційної стратегії підприємства виділяють:

- **Постановка цілей.** На цьому етапі визначаються цілі і завдання, які підприємство прагне досягти через свою інвестиційну діяльність. Цілі можуть бути пов'язані із розширенням ринків, підвищенням прибутковості, покращенням конкурентоспроможності тощо.
- **Розподіл інвестиційних ресурсів.** На цьому етапі визначається, яку частку інвестиційних ресурсів підприємство виділить на різні проекти і напрямки. Важливо збалансувати розподіл ресурсів таким чином, щоб вони використовувалися ефективно і спрямовувалися на досягнення стратегічних цілей.
- **Розробка інвестиційної політики.** На цьому етапі визначаються основні принципи, стратегії та методи, які підприємство буде застосовувати при прийнятті інвестиційних рішень. Це може включати вибір інвестиційних інструментів, орієнтацію на певні ринки або сектори, рівень ризику, очікуваний дохід тощо.
- **Взаємодія з зовнішнім середовищем.** Підприємство має брати до уваги зовнішні чинники, які можуть вплинути на його інвестиційну стратегію. Це можуть бути економічні, політичні, соціальні чи технологічні зміни. Важливо враховувати ці чинники при розробці інвестиційної стратегії.

Інвестиційна стратегія повинна розроблятися компетентними фахівцями, які мають необхідні знання і досвід у галузі фінансів, інвестиційного аналізу та управління ризиками. Принципи, що забезпечують прийняття інвестиційних рішень під час розробки інвестиційної стратегії, можуть бути сформульовані наступним чином:

Принцип інвайронменталізму. Цей принцип розглядає підприємство як відкриту економічну систему, що взаємодіє з зовнішнім інвестиційним

середовищем і має здатність до самоорганізації. Це дозволяє забезпечити якісний рівень формування інвестиційної стратегії.

Принцип відповідності. ІС є одним із головних чинників, що забезпечує ефективність розвитку підприємства, її також слід узгоджувати зі стратегічними цілями підприємства.

Принцип поєднання. Цей принцип полягає в поєднанні перспективного, поточного й оперативного управління ІД. Інвестиційна стратегія служить основою для формування та поточного управління інвестиційним портфелем, а оперативне управління забезпечує реалізацію проектів.

Принцип переважної орієнтації підприємницького стилю. Існують два стилі інвестиційної поведінки підприємства - прирістний (консервативний) та підприємницький (агресивний, який орієнтовано на прискорене зростання). ІС повинна відповідати обраному стилю та сприяти досягненню конкурентної переваги.

Прирістний стиль впливає на підприємства, які досягли зрілості в своєму життєвому циклі. В цьому стилі зміни в напрямках та формах інвестиційної діяльності відбуваються тільки в разі змін операційної стратегії. Бізнес-стилі (підприємницькі) – враховують зміну напрямків й форм ІД зі врахуванням зміни зовнішніх чинників.

Принцип інвестиційної гнучкості та альтернативності вимагає розробки ІС, яка може адаптуватися до змін зовнішнього інвестиційного середовища. Крім того, у стратегічних рішеннях повинні бути враховані альтернативні напрями та форми для здійснення ІД.

Інноваційний принцип визначає, що поліпшення конкурентної позиції на ринку досягається завдяки реалізації технологічних та інформаційних нововведень.

Принцип мінімізації інвестиційного ризику вимагає врахування рівня ризику підприємства при формуванні ІС. Індивідуальний рівень допустимого ризику встановлюється в залежності від інвестиційної поведінки.

Принцип компетентності передбачає залучення професійних фахівців з досвідом управління та інвестиційною культурою для розробки ІС.

Однією з особливостей для формування інвестиційної стратегії і те, що процес включає низку взаємозалежних етапів, і кожному етапі доводиться робити вибір альтернатив, й у разі, виникає необхідність використовувати методи оптимізації для пошуку оптимальних рішень (рис. 1.7) [23].

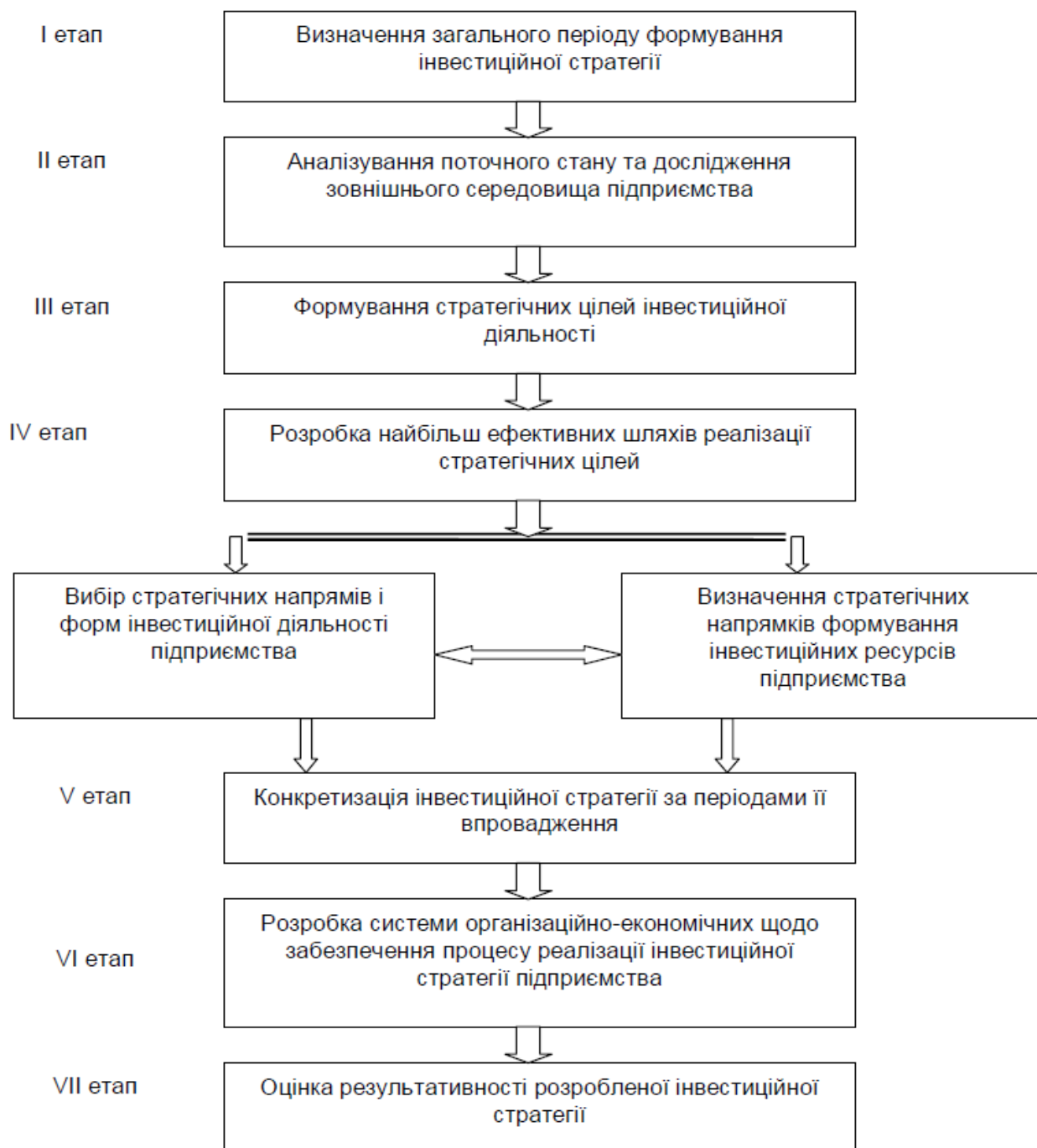

Рис. 1.7. Послідовність та взаємозв'язок етапів формування інвестиційної стратегії [23, с. 169]

Особливого значення у формуванні інвестиційної стратегії є аналіз вихідних даних, і нормативів. Правильне визначення гарантує більш точну оцінку запропонованих її варіантів, і навпаки, неправильний аналіз і помилка у виборі веде до отримання неефективного інвестиційного рішення. Наприклад, неправильний певний обсяг ємності ринку підприємствам, що займається випуском продукції, призведе до того, що можливі великі збитки. Цей аналіз для підприємства має здійснюватися безупинно, то сукупність операцій становить таку функцію управління – інвестиційне планування.

Таким чином, формування ІС має свої особливості, такі як послідовність взаємозалежних етапів та необхідність здійснення вибору альтернатив на кожному етапі. У таких випадках використовуються методи оптимізації для пошуку оптимальних рішень.

Висновки до розділу 1

1. Проаналізовано основні поняття та сутність інвестиційної діяльності. Дано характеристику основних законодавчих підходів та визначень аналізованого поняття окремими науковцями. Відзначено, що у широкому розумінні інвестиційна діяльність є сукупністю дій щодо вкладення в проекти коштів та інших цінностей, а також забезпечення умов досягнення віддачі за вкладеннями. А у вузькому розумінні - є купівлею та/чи продажем довгострокових активів, а також інших об'єктів інвестування, які не належать до грошових еквівалентів.

Визначено місце інвестицій в системі економічних відносин. Показано, що структура інвестиційного ринку формується з кількох відносно самостійних ринків. Систематизовано об'єкти інвестиційної діяльності та дано їх коротку характеристику. Визначено функціонально-елементний склад інвестицій підприємств та систематизовано основні класифікації інвестицій.

2. Проаналізовано сутність та роль інвестиційної стратегії, в розвитку

підприємства. Показано, що ефективна інвестиційна діяльність стає можливою за умов реалізації підприємством його інвестиційної стратегії, яка розробляється за допомогою різноманітних фінансових та економічних методів, що у сукупності забезпечують основу формування загальної стратегії підприємства.

Відзначено, що інвестиційна стратегія є сукупністю декількох взаємопов'язаних між собою аспектів, зокрема: інституційного, економічного, нормативно-правового, інформаційно-аналітичного та інших. Наведено структурні складові інституційного та економічного аспекту інвестиційної стратегії. Виділено основні види інвестиційних стратегій підприємства

3. Проведено аналіз основних принципів та етапів формування інвестиційної стратегії підприємства. Серед основних етапів формування інвестиційної стратегії підприємства виділяють: постановка цілей, розподіл інвестиційних ресурсів, розробка інвестиційної політики та взаємодія з зовнішнім середовищем.

Відзначено, що інвестиційна стратегія повинна розроблятися компетентними фахівцями, які мають необхідні знання і досвід у галузі фінансів, інвестиційного аналізу та управління ризиками. Визначено принципи, що забезпечують прийняття інвестиційних рішень під час розробки інвестиційної стратегії.

РОЗДІЛ 2

МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПРО-ТС»

2.1. Загальна характеристика ТОВ «ПРО-ТС» та його фінансового стану

ТОВ «ПРО-ТС» є молодим підприємством, яке створене 1 жовтня 2020 року відповідно до установчого договору про створення і діяльність та діє на основі Статуту відповідно до чинного вітчизняного законодавства.

Підприємство ТОВ «ПРО-ТС» в своїй діяльності керується Статутом, який укладено під час його реєстрації і відповідними законами та нормативними актами України. Воно має права юридичної особи, а його діяльність відображується у балансі. Підприємство має поточний та інші рахунки в кількох банківських установах. Найвищим органом управління є Загальні збори учасників Товариства [35], у яку входять представники усіх засновників.

Повна назва організації - Товариство з обмеженою відповідальністю «ПРО-ТС». Скорочена - ТОВ «ПРО-ТС».

Директором ТОВ «ПРО-ТС» є Андрій Ярославович Корпан.

Юридична адреса: «77540, Івано - Франківська обл., Долиський р-н, с.Княжолука, вул.Дебелівка,3А» [27]

Форма власності – комерційна організація (приватна).

Товариство створене з метою задоволення суспільних потреб у результатах його діяльності та отримання прибутку.

Підприємство здійснює у встановленому вітчизняним законодавством порядку, наступні види діяльності.

Основним видом діяльності ТОВ «ПРО-ТС» відповідно до КВЕД [19] є наступний:

- «49.41 Вантажний автомобільний транспорт» [27].

Іншими видами є:

- «52.24 Транспортне оброблення вантажів» [27];
- «52.21 Допоміжне обслуговування наземного транспорту» [27];
- «45.20 Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів» [27].

Метою діяльності ТОВ «ПРО-ТС» є задоволення потреб у автомобільних перевезеннях вантажів та населення, в технічному обслуговуванні та ремонті автомобілів, інша виробнича й комерційна діяльність, яка спрямована на одержання прибутку.

Предметом діяльності ТОВ «ПРО-ТС» є:

- перевезення вантажів у приміському та міжміському сполученнях в межах України;
- послуги навантажувально-розвантажувальних робіт;
- навантажувально-розвантажувальні послуги;
- надання транспортних та експедиційних послуг при перевезеннях зовнішньоторговельних та транзитних вантажів;
- здійснення внутрішніх і міжнародних перевезень товарів вантажним автомобільним транспортом;
- надання послуг автомобільних перевезень підприємствам та організаціям різних форм власності;
- здійснення робіт щодо ремонту кузовів, фарбування, антикорозійної обробки, діагностики, ремонту агрегатів, електрообладнання, радіоапаратури, нарощуванню автопокришок окремим громадянам, підприємствам й організаціям різних форм власності;
- організація постачання запчастин, агрегатів, інших матеріалів для забезпечення техобслуговування та ремонту автомобілів;
- закупівля, відновлення, ремонт, реалізація та технічне обслуговування автомобільного транспорту, а також окремих запасних частин та агрегатів, а також надання послуг із обслуговування транспортних засобів;

- надання додаткових послуг партнерам, клієнтам, фізичним і юридичним особам різних форм власності;
- реалізація транспортних засобів й агрегатів, що підлягають реєстрації та обліку в державних органах, а також іншого обладнання й малоцінних предметів;
- надання складських, а також інших послуг;
- постачальницько-збутова діяльність;
- інші види діяльності, які не заборонено діючим вітчизняним законодавством.

Місією компанії ТОВ «ПРО-ТС» є підвищення конкурентоспроможності власних клієнтів шляхом надання якісних та надійних транспортних й логістичних послуг. Співпраця із ТОВ «ПРО-ТС» доводить якість транспортування, оперативність і своєчасність перевезень, надійність і відповідальність.

Завданнями ТОВ «ПРО-ТС» є допомога клієнтам зосередитися на власній основній діяльності – виробництві, торгівлі, відкритті нових чи розширенні наявних ринків збуту. В той же час ТОВ «ПРО-ТС» покладає на себе всі питання, які пов'язано із перевезеннями вантажів.

Перевагами та особливостями компанії є:

- орієнтація бізнесу на реальні потреби клієнтів шляхом забезпечення найкращих умов для перевезення вантажів і найякіснішого сервісу;
- бездоганно відпрацьовані напрямки із Івано-Франківської області в усі обласні центри Західної України й до Києва;
- найстисліші терміни доставки вантажів;
- розширення географії прийому вантажів по Україні;
- багаторічний досвід і професіоналізм компанії;
- оновлення парку власного вантажного транспорту;
- ідеальний стан автопарку;
- безпека завантаження / розвантаження вантажу – в кожному місті і на кожному складі;

- цілодобовий відеоконтроль роботи навантажувачів, рокл, ваг, роботи всього складу;
- комплексне обслуговування, гнучка цінова політика, оптимальні схеми доставки вантажу;
- цілодобовий контроль за перевезенням вантажів (наявність сучасних технологій супутникового спостереження за транспортними засобами);
- безпека транспортних вантажоперевезень;
- високий рівень обслуговування;
- легальність та прозорість на усіх етапах співробітництва;
- економія часу клієнтів.

Для кожного клієнта розробляється індивідуальний маршрут зії врахуванням його побажань, особливостей напрямів вантажоперевезень, показників вантажу, мінімізації транспортних витрат. Маючи надійних партнерів в різних регіонах України, ТОВ «ПРО-ТС» має всі можливості для забезпечення міжміських вантажних перевезень по Україні із чітким дотриманням установлених термінів вантажних перевезень й гарантій якості обслуговування.

Організація роботи ТОВ «ПРО-ТС» передбачає повну поінформованість клієнтів щодо машин, місцезнаходження машин, які здійснюють вантажоперевезення, поточний стан вантажу на будь-яких ділянках маршруту, незважаючи на те, чи це міжміські перевезення або перевезення в Івано-Франківській області.

За три роки роботи в ТОВ «ПРО-ТС» сформовано напрацьовану базу як щодо перевізників, так і щодо клієнтів. До реалізації вантажоперевезень можуть допускаються компанії-перевізники, а також їх водії, що зарекомендували себе тільки із позитивної сторони.

Загальна площа земельної ділянки, на якій знаходиться підприємство, становить 6204 м². На території знаходяться автостоянка для автомобілів, складські приміщення для запасних частин, автомийка, а також допоміжні

будівлі й споруди. Основний тип конструкцій (будівель) – цегляний. Уся прилегла до будівель й споруд територія підприємства незаасфальтована.

Перелік виробничих площ наведено у таблиці 2.1, а показники щодо площ наведені на рисунку 2.1.

Таблиця 2.1

Перелік виробничих площ ТОВ «ПРО-ТС»

Назва	Площа, м ²	Обсяг, %
Автостоянка	1656	25,87%
Стоянковий бокс	577	9,01%
Ремонтна зона	214	3,34%
Складські приміщення	53	0,83%
Мийка	260	4,06%
Побутова кімната	214	3,34%
Територія, що не використовується	3428	53,55%
Всього	6402	100%

Для більшої наочності, за даними таблиці 1.1, побудуємо діаграму (рисунок 2.1), за результатами якої можна судити про використання площ ТОВ «ПРО-ТС».

Грунтуючись на даних рисунку 2.1 можна дійти висновку щодо того, що на території підприємства є вільні площі, де є можливим будівництво будинків чи споруд. На даний момент територія підприємства використовується не у повному обсязі.

Проведемо оцінку фінансового стану ТОВ «ПРО-ТС».

Фінансовий стан є однією із найважливіших характеристик економічної діяльності компанії. Воно визначає конкурентоспроможність ТОВ «ПРО-ТС», оцінює міру гарантування економічних інтересів підприємства, а також його партнерів у фінансових й інших відносинах.

Аналіз фінансового стану ТОВ «ПРО-ТС» є необхідним для своєчасного виявлення симптомів явищ, які можуть затримати досягнення поставленої мети та розв'язання завдань підприємства. З огляду на збільшенням обсягів наданих послуг спостерігається зростання оборотних й необоротних активів (основних

засобів), завдяки яким ТОВ «ПРО-ТС» зможе нарощувати обсяги наданих послуг.

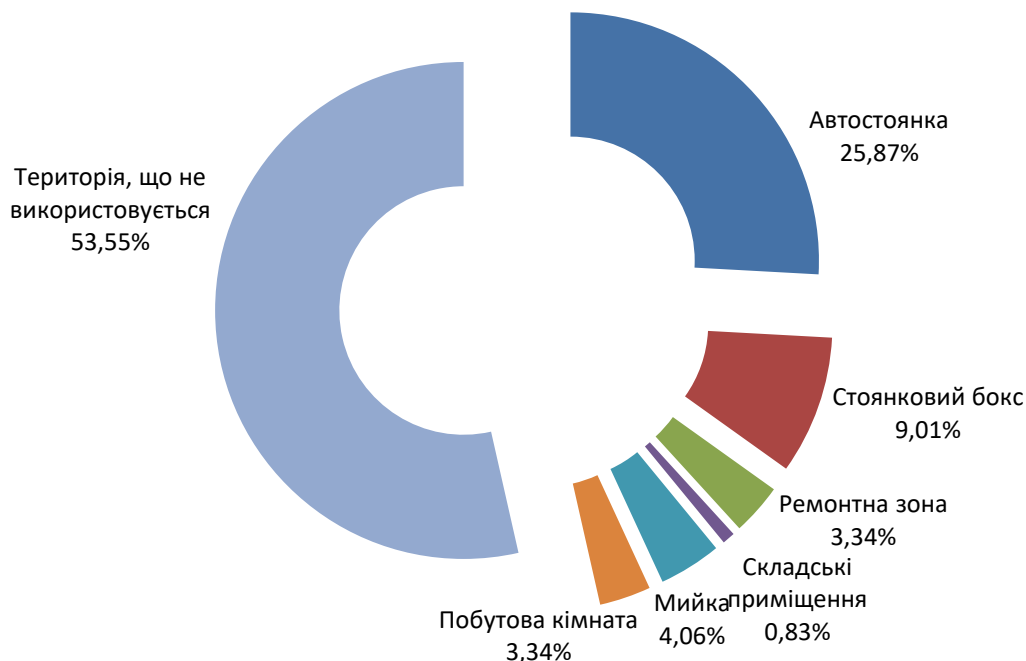

Рис. 2.1. Показники займаного обсягу території будинками та спорудами ТОВ «ПРО-ТС»

Для доповнення загальної характеристики ТОВ «ПРО-ТС» доцільно навести динаміку показників його фінансово-економічної діяльності, серед яких: дохід від реалізації послуг, їх собівартість, чисельність працівників, обсяг прибутку, активів, зобов'язань, а також кількості персоналу, які наведено у таблиці 2.2.

Аналіз отриманих даних дозволяє відзначити зменшення обсягу доходу від реалізації, що склало 10999,4 тис.грн. у 2022 році, у порівнянні із 2021 роком. Це, насамперед, пов'язано із повномасштабним вторгненням РФ в Україну. Відзначене зниження склало 97,39 %. Водночас, більш показовим є зростання у 2021 році відносно 2020 року, яке склало 6754,30 тис. грн. або 148,79%.

Водночас, собівартість мала сильнішу динаміку. У 2022 році відносно 2021 року її зниження склало 99,83% або 2455 тис. грн. Водночас, зростання у

2021 році відносно 2020 року вона зросла на 1819,7 тис. грн. або 284,51 %.

Такі зміни зумовили зниження прибутку у 2022 році на 8063,7 тис. грн., хоча у 2021 році він зріс на 110,47% або 4179,3 тис. грн.

Таблиця 2.2

Показники фінансово-економічної діяльності ТОВ «ПРО-ТС» за 2020-2022 роки

Показник	Роки			Відхилення абсолютне, +/-		Відхилення відносне, %	
	2020	2021	2022	2022/2021	2021/2020	2022/2021	2021/2020
Дохід від реалізації продукції, тис. грн.	4539,6	11293,9	294,5	-10999,40	6754,30	-97,39%	148,79%
Інші доходи, тис. грн.	-	-	-	-	-	-	-
Разом доходи, тис. грн.	4539,6	11293,9	294,5	-10999,40	6754,30	-97,39%	148,79%
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	639,6	2 459,30	4,3	-2455,00	1819,70	-99,83%	284,51%
Інші витрати, тис. грн.	116,8	872,1	391,4	-480,70	755,30	-55,12%	646,66%
Разом витрати, тис. грн.	756,4	3331,4	395,7	-2935,70	2575,00	-88,12%	340,43%
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	3783,2	7962,5	-101,2	-8063,70	4179,30	-101,27%	110,47%
Рентабельність	83,34%	70,50%	-34,36%	-104,87%	-12,84%	-148,74%	-15,40%
Активи, тис. грн.	-	521,5	7069,1	6547,60	521,50	1255,53%	-
Зобов'язання, тис. грн.	774,9	2837,6	3026,3	188,70	2062,70	6,65%	266,19%
Кількість працівників	3	18	19	1,00	15,00	5,56%	500,00%
Продуктивність праці	1513,2	627,44	15,5	-611,94	-885,76	-97,53%	-58,54%

Також, можемо відзначити, що загальне зростання активів ТОВ «ПРО-ТС» у 2020-2022 роках відбулося, насамперед, за рахунок зростання основних засобів у вигляді транспортних засобів, навіть, не зважаючи на незначне зменшення їх вартості за рахунок їх зносу. Окрім того, варто відзначити, що у

2022 році на зростання розмірів активів підприємства вплинуло виникнення витрат, які будуть враховані тільки в наступних періодах. Вартість активів у 2020-2022 рр., зростає на 6547,6 тис. грн. або на 1255,53 %.

Обсяги отриманого підприємством в останньому періоді прибутку також є свідченням недостатньої стабільності його діяльності. Негативним є досить низький його рівень, а це не дає змогу характеризувати позитивно фінансову політику ТОВ «ПРО-ТС». Водночас, високі показники прибутку у 2020-2021 роках, тобто до повномасштабного вторгнення РФ дозволяють вести мову про активізацію інвестиційної діяльності підприємства.

Зниження рівня рентабельності діяльності ТОВ «ПРО-ТС» було постійним у всьому аналізованому періоді. Однак, варто відзначити, що у 2020-2021 році рентабельність була вищою за 70 % і зниження на -12,84% було практично непомітним у абсолютному вимірі.

Аналізуючи чисельність працівників, варто відзначити, що кількість працівників впродовж аналізованого періоду – 2020-2022 рр. збільшилась на 533,33 % (або 16 працівників), хоча у останній рік зростання склало 5,56 % (або плюс 1 працівник). Це пов'язано, насамперед, із тим, що підприємство було засноване тільки у 2020 році і у 2021 році відбулося основне зростання кількості працівників.

Відносно показника продуктивності праці можемо зробити такий висновок: його темпи зростання обернено пропорційні темпам зростання чисельності працівників. Така тенденція дає змогу стверджувати про проблему зростання підприємства, яка накладається на зниження обсягів збуту підприємства. Покращення показника продуктивності праці дозволить керівництву підприємства оптимістично працювати над планами розвитку підприємства.

Підсумовуючи оцінку показників фінансово-економічної характеристики підприємства можемо відзначити наступне: абсолютні значення фінансово-економічних показників знаходяться на достатньому рівні, більшість із них характеризуються тенденціями до покращення, якщо не враховувати останній

2022 рік – рік повномасштабного вторгнення рф. Водночас, ТОВ «ПРО-ТС» слід підвищити показники ефективності використання наявних на підприємстві матеріальних, грошових та трудових ресурсів.

2.2. Аналіз ринку вантажних перевезень України

Сучасний вітчизняний ринок транспортно-логістичних послуг складається з наступних сегментів:

- перевезення вантажів різними видами транспорту;
- складування та дистрибуція;
- експедиторські послуги;
- управлінська логістика.

Розглянемо сучасний стан транспортно-логістичного ринку. Структуру вітчизняного транспортно-логістичного ринку за різними видами послуг наведено на рисунку 2.2.

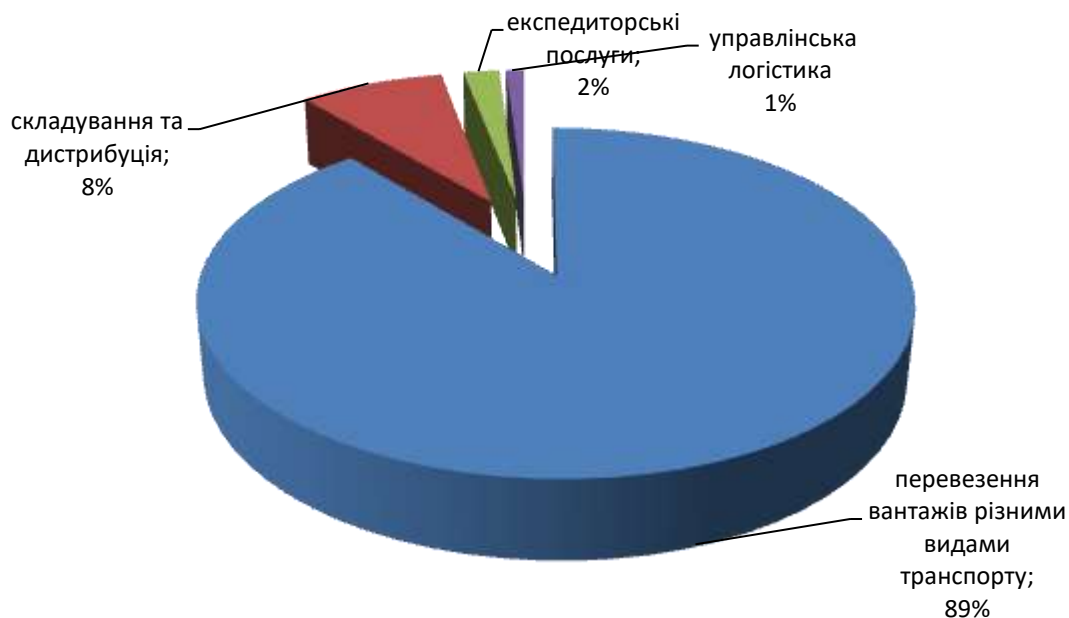

Рис.2.2. Структура вітчизняного транспортно-логістичного ринку, %
Складено за [11]

Із даних, які наведено на рисунку 2.2 видно, що вантажоперевезення

(транспортно-логістичні послуги) складають 89 % від обсягу ринку вітчизняного транспортно-логістичного ринку, а частка складування та дистрибуції складає 8 %. Найнижча частка ринку є у складування експедиторських послуг – 2%, а також управлінської логістики – тільки 1%.

Інтерес і важливість дослідження ринків вантажних перевезень в Україні обумовлені активною експлуатацією залізничного й автомобільного транспорту в аналізованій галузі на сьогодні. Ці види транспортної галузі є мобільними й ефективними з погляду витрат. В умовах блокади морських портів, попит на вантажні перевезення як з допомогою автомобілів, так і залізницею зростає.

Внаслідок повномасштабного вторгнення РФ ринок вантажних перевезень України значно скоротився. Це сталося через інфраструктурні руйнування, а також зниження обсягів перевезень вітчизняними перевізниками й блокаду портів. Варто відзначити, що вантажні перевезення по залізниці зменшилися понад вдвічі у період із березня по серпень 2022 року порівняно із аналогічним періодом 2021 року, а автомобільні перевезення також зменшилися на 20%.

За інформацією Віктора Берестенка, президента Асоціації міжнародних експедиторів України, за результатами 2022 року в Україні спостерігався спад у обсягах вантажних перевезень на 49,8%, що складало понад 317 мільйонів тонн.

У порівнянні з 2021 роком, обсяги перевезень залізницею зменшилися на 52,1% і склали 150 мільйонів тонн. Перевезення автомобільним транспортом зменшилися на 22% до 175 мільйонів тонн, а повітряним транспортом - на 85% до 15 мільйонів тонн. Також в портах відзначився спад на 61% до 59 мільйонів тонн.

В таблиці 2.2 наведено обсяги і частки перевезення вантажів залізничним та автомобільним транспортом у березні 2021 року - серпні 2022 року.

Як бачимо з таблиці 2.3 частка вантажних перевезень автомобільним транспортом знизилась суттєво менше всього на 22 %, у порівнянні із майже 50% зниженням частки перевезень залізничним транспортом.

Таку динаміку обумовлено тим, що залізничні перевезення залежать від електропостачання й конкретних маршрутів, які роблять їх менш мобільними у

порівнянні з автоперевезеннями. Крім того, після початку повномасштабного вторгнення багато вантажних поїздів залишилися на окупованій території на півдні України.

Таблиця 2.3

Перевезення вантажів залізничним та автомобільним транспортом у березні 2021 року - серпні 2022 року, млн. тон. [2]

Тип транспорту	Кількість одиниць		Темп приросту
	2021	2022	
Залізничний	157,1	78,9	-52,1%
Автомобільний	90,0	70,4	-22 %

Проте бізнес швидко адаптувався та знайшов нові експортні маршрути, включаючи сухопутні коридори через країни Європи, зокрема, західний транспортний коридор на Польщу, Німеччину, Балтійські країни, і південний транспортний коридор, переважно на Румунію.

Необхідно зазначити, що у 2021 році Україна збільшила обсяги вантажних перевезень на 3,3% в порівнянні з 2020 роком, до 619,9 мільйона тонн. Перевезення залізницею зросли на 2,9%, до 314,3 мільйона тонн, а автомобільним транспортом - на 16,2% [4].

У 2022 році "Укрзалізниця" зменшила перевезення залізничного та марганцевого руди на 59,2%, до 41,7 мільйона тонн в порівнянні з 2021 роком. Обсяги перевезень чорних металів скоротилися на 57,8% до 9,2 мільйона тонн. Загалом за рік "Укрзалізниця" перевезла 150,6 мільйона тонн вантажів, що на 52,1% менше порівняно з 2021 роком.

За результатами моніторингу вітчизняного ринку вантажних перевезень можна зазначити, що до початку повномасштабного вторгнення РФ спостерігалася тенденція до зменшення використання залізничного транспорту й відповідного зростання сегменту автомобільних перевезень. Ця тенденція підсилена після загострення військових дій, оскільки напрямок вантажних потоків з України до Європи став домінуючим. Також важливо відзначити, що автомобільний транспорт менше вразливий до можливих атак.

У сфері залізничних вантажних перевезень в Україні, у 2022 році, як і у попередні роки, переважали перевезення руд (залізної й марганцевої), зерна, а також металів (рис. 2.3). Роль залізниці була значною у вивезенні цінностей із зон активних бойових дій на захід України, а у зворотньому напрямку з допомогою вантажного транспорту здійснювалися перевезення палива й гуманітарної допомоги.

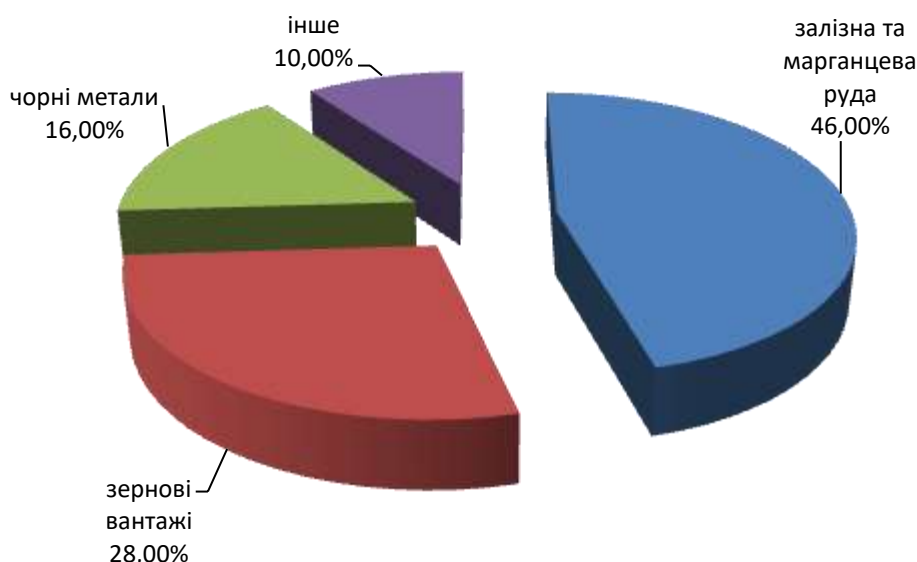

Рис. 2.3. Структура експорту вантажних перевезень в Україні у 2022 році, % [31]

В Україні сектор вантажних перевезень автомобільним транспортом набув критичного значення у постачанні різних товарів, включаючи продукти харчування, будівельні матеріали, хімічну продукцію, паливо, товари для народного споживання та гуманітарні грузи до зон збройних конфліктів та важкодоступних населених пунктів (рис. 2.4).

Аналіз вітчизняного ринку вантажних перевезень у березні-серпні 2022 року показав, що обсяги перевезень в обидвох секторах зменшилися на приблизно 50%. Основною причиною цього спаду було скорочення економіки країни через повномасштабне вторгнення РФ, що призвело до зменшення ВВП на 33%. А ринок вантажних перевезень виявився одним з перших, хто почув наслідки цього військового конфлікту, що вплинув на обсяги перевезень та призвело до структурних змін в галузі та підвищення цін на паливо.

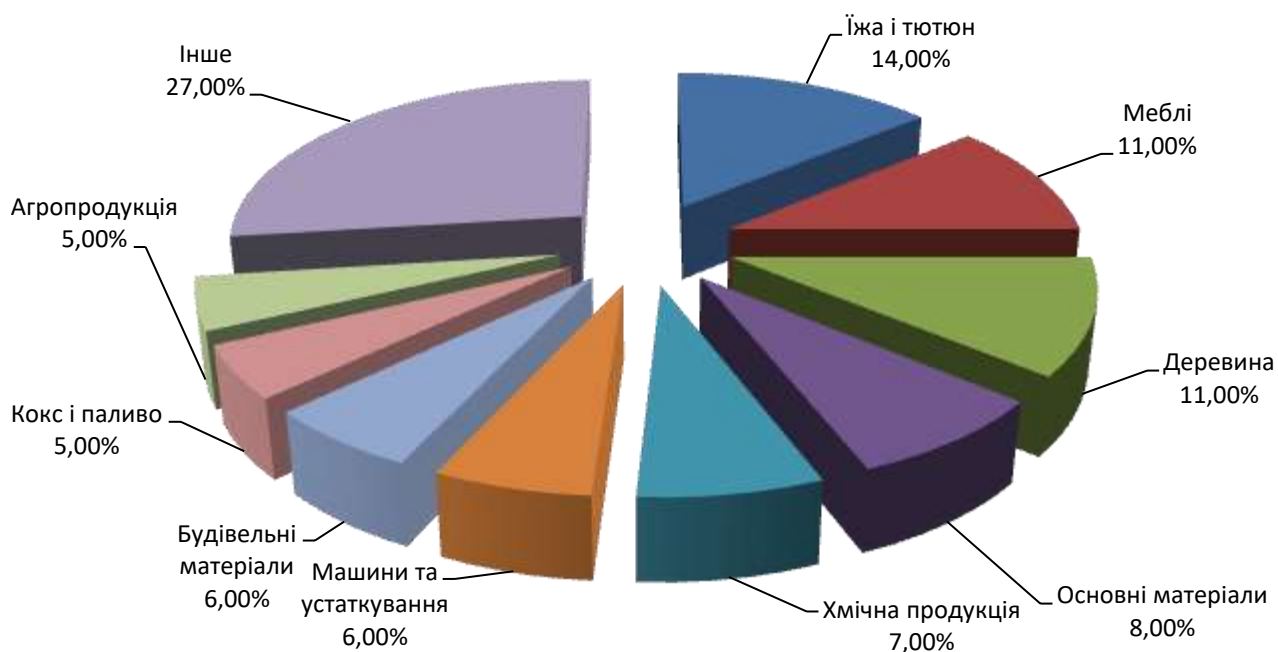

Рис. 2.4. Структура вантажних перевезень автотранспортом у 2022 році, % [31]

Після завершення військових дій чи їх локалізації, очікується поступове відновлення вітчизняного ринку вантажних перевезень в Україні і очікується його річне зростання на рівні приблизно 5%, по мірі відновлення вітчизняної економіки.

На вітчизняний ринок вантажних перевезень також продовжуватиме впливати прихильність України до «Європейського зеленого курсу» [31], що передбачає зменшення викидів й використання більш екологічних джерел пального. У даному контексті залізничний транспорт має перевагу перед автомобільним, за рахунок вищої енергоефективності у порівнянні з автомобільним транспортом, яка становить восьмиразову перевагу для 1 тони вантажу.

Усі види послуг автомобільних вантажоперевезень поділяють на основні (домінуючі) та вторинні, залежно від їх частки у структурі обороту. У випадку з доставкою небезпечних та негабаритних (проектних) вантажів допускається, що компанія спеціалізується на перевезенні даних вантажів при їх частці в обороті вище за середньоринкову.

Компанії пропонують послуги автомобільних вантажоперевезень, що відрізняються за типом рухомого складу (вантажу), напрямком перевезень (міжнародне, внутрішнє), а також логістичними та супутніми послугами (складські послуги, митне оформлення, страхування вантажу, експрес-доставка, доставка товарів дистанційної торгівлі, послуги фулфілменту тощо).

Розподіл видів автомобільних вантажоперевезень за типом рухомого складу є наступним: тентовані, рефрижераторні, ізотермічні, контейнерні та перевезення автовозами, за типом вантажу – перевезення FTL, LTL, FCL, LCL, небезпечних, негабаритних (проектних) вантажів та автомобілів.

Найбільш поширеними послугами автомобільних вантажних перевезень є доставка повновантажними машинами (FTL) та тентованими, рефрижераторними фургонами. 89% компаній здійснюють FTL-перевезення, тоді як LTL (Less Than Truckload) дещо менше – 66%. LTL є терміном, який використовується в логістиці та перевезеннях для позначення виду вантажних перевезень, коли вантаж не заповнює весь вантажівку або фургон. У цьому випадку кілька різних відправників можуть відправляти свої вантажі на одному транспортному засобі, і вантажник платить тільки за ту частину вантажу, яку він відправляє. Серед інших послуг автомобільних вантажних перевезень приблизно однаково представлені ізотермічні, контейнерні перевезення та доставка небезпечних вантажів. Найменшою мірою пропонуються послуги із перевезення автомобілів.

Важливим завданням на ринку транспортно-логістичних послуг є оптимальне та правильне складання плану перевезення. Безумовно, необхідно саме визначення найкращого шляху проходження вантажів (скорочений маршрут із мінімальними витратами). Транспортна логістика займається завданнями, пов'язаними із плануванням проходження вантажів для отримання найкращого результату.

Галузь автомобільних вантажоперевезень характеризується відсутністю чіткого поділу структури ринку. Організації, що працюють у цій галузі, відрізняються за масштабами бізнесу, функцій на ринку, власності капіталу,

спеціалізації, діапазону і поєднанню транспортно-логістичних послуг, географії присутності, обсягу виручки, транспортного парку, штату співробітників.

Відповідно до ознак експедиторські/складські послуги / послуги з перевезення поділяються на:

- транспортно-логістичні, що надають транспортно-експедиційні та складські послуги;
- транспортно-експедиторські, які надають послуги організації перевезення вантажів, а складське зберігання/обробка вантажів може пропонуватися як супутній сервіс;
- перевізників, які є власниками автопарку та надають послуги перевезення.

Компанії, основним видом діяльності яких є перевезення автомобільним транспортом і які інші види перевезень або відсутні, або займають невелику частку, називаються спеціалізованими. У свою чергу, універсальні компанії відрізняються тим, що здійснюють доставку різними видами транспорту.

Гравці ринку можуть виконувати різні функції, виступаючи в ролі перевізника, експедитора та експедитора-перевізника.

Поділ гравців ринку на глобальні (представлена більш ніж у 2 регіонах світу), регіональні (1-2 регіони) та національні (тільки у одній країні) обумовлено географією присутності мережі філій та представництв у світі.

Також всі види послуг автомобільних вантажоперевезень можуть бути поділені на основні (домінуючі) та вторинні зі врахуванням їх частки у структурі обороту компанії.

Виняток становить доставка небезпечних та негабаритних/проектних вантажів. Допускається, що компанія спеціалізується на перевезенні даних вантажів при їх частці в обороті вище середньоринкової.

Учасниками ринку автомобільних вантажоперевезень є багато типів компаній – від глобальних транспортно-логістичних холдингів до локальних автотранспортних підприємств.

Серед великих та середніх аутсорсингових компаній більшу частину займають універсальні / спеціалізовані транспортно-експедиторські компанії, частка гравців із іноземною власністю сягає 13%. Частка «чистих» перевізників чи експедиторів незначна, зазвичай, учасники ринку поєднують у собі функції і перших, і останніх.

До групи 3PL-провайдерів за набором заявлених послуг можна віднести орієнтовно 30 вітчизняних та 15 зарубіжних компаній.

На думку експертів, динаміку ринку найближчим часом визначатимуть значною мірою зовнішні чинники: зниження цін на сировинні товари й зростання споживчих цін, волатильність на фінансових ринках, а також геополітичні ризики.

Експерти відзначають також невизначеність в ситуації вітчизняному ринку вантажних перевезень в міжнародних напрямках. З однієї сторони, повномасштабне вторгнення негативно вплинуло на економіку України й призвело до скорочення обсягів вантажних перевезень.

А з іншої - Україні властиве ключове географічне положення, що робить її важливою транзитною країною для логістичних маршрутів, які поєднують Європу та Азію. Це забезпечує можливості для України в сфері міжнародних вантажних перевезень, однак вимагає від гравців на даному ринку гнучкості та здатності адаптуватися до мінливих умов.

За даними Degruz.ua [25], в Україні на початку 2022-2023 років існувало понад 17000 компаній, які спеціалізувалися на міжнародних перевезеннях.

Підписання «Україною угоди про транспортне безвізове співробітництво з Європейським Союзом у 2022 році відкрило нові перспективи для двосторонніх міжнародних автоперевезень, звільнивши українських перевізників від необхідності отримувати дозволи на рейси в країни ЄС. Однією із явних конкурентних переваг українських водіїв стала відсутність необхідності дотримуватися Пакету мобільності, який встановлював правила для поліпшення умов роботи водіїв і був запроваджений на ринку транспортних послуг Європейського Союзу» [25].

Після відмови перевізників із країн ЄС їздити до України через воєнні дії, увесь товарообіг між Україною та «ЄС на сьогодні обслуговують українські компанії. Це надає значні можливості для розвитку транспортної галузі в країні. Підписана угода має термін дії один рік, але Міністерство інфраструктури України планує розпочати переговори щодо її продовження, що демонструє бажання до довгострокового партнерства з Європейським Союзом» [25].

Для досягнення лідерства на європейському ринку автомобільних вантажних перевезень, вітчизняним компаніям необхідно демонструвати наполегливість та вміння використовувати можливості, які виникають в умовах кризи. Важливо зрозуміти, що криза може бути також шансом для виявлення нових можливостей та досягнення тих перспектив, що раніше здавалися неможливими. У таких ситуаціях рішучість та інновації стають ключовими чинниками успіху.

Але також існують негативні тенденції, що мають вплив на зростання вартості транспортних послуг та зменшують конкурентоспроможність транспортних компаній. Однією із таких проблем є паливна криза у 2022-2023 рр., коли ціни на дизельне та газомоторне паливо у ЄС значно зросли. Вартість палива у нашій країні також підвищилася і вирівнялася з цінами на паливо в найближчих країнах ЄС.

2.3. Аналіз інвестиційної діяльності ТОВ «ПРО-ТС»

ТОВ «ПРО-ТС» займається переважно внутрішніми вантажними перевезеннями.

ТОВ «ПРО-ТС» використовує у своїй роботі як власні, так і орендовані автомобілі. Дані щодо транспорту зведено у таблиці 2.4, на підставі яких побудовано діаграму на рисунку 2.5 за якими можна простежити наявність та стан парку рухомого складу підприємства ТОВ «ПРО-ТС». Основний обсяг транспорту ТОВ «ПРО-ТС» складають вантажні автомобілі.

Таблиця 2.4

Розподіл вантажної техніки ТОВ «ПРО-ТС» за марками на 01.01.2023 р.

Марка ТЗ	Кількість, одиниць	Питома вага, %
ГАЗ	1	20%
DAF	2	40%
MAN	2	40%
Всього	5	100,00

Всього на підприємстві використовується 5 автомобілів%

- 1) ГАЗ 3307, 1991 року випуску;
- 2) MAN TGX, 2011 року випуску;
- 3) MAN TGX 2013, року випуску;
- 4) DAF XF 105 2013, року випуску;
- 5) DAF XF 105 2014, року випуску.

З даних таблиці 2.3 видно, що основну частку транспорту ТОВ «ПРО-ТС» становлять вантажні тягачі марки DAF та MAN. Окрім того використовується, ще один бортовий вантажний автомобіль 1991 року випуску – ГАЗ 3307.

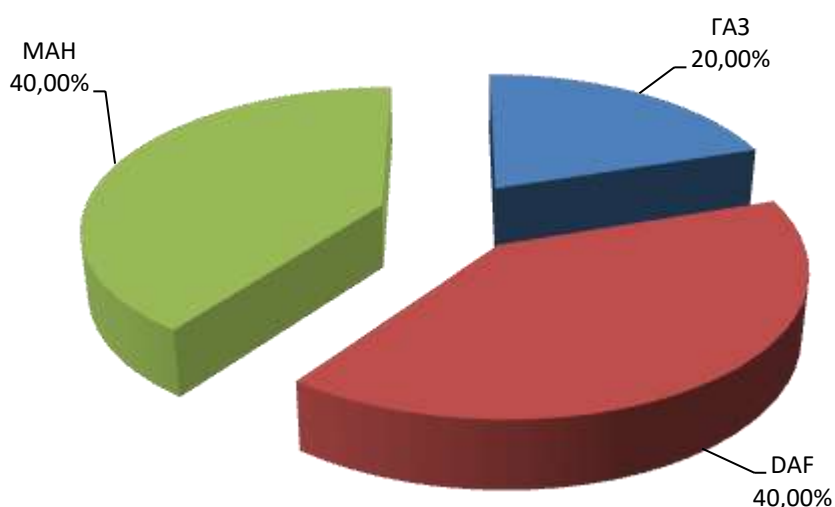

Рис. 2.5. Кількість автомобілів ТОВ «ПРО-ТС» за марками

Дані підприємства за терміном введення техніки в експлуатацію зведемо таблицю 2.5.

Таблиця 2.5

Термін експлуатації автомобілів ТОВ «ПРО-ТС»

Назва показника	Значення показника			Разом
Термін експлуатації рухомого складу, років	Понад 20 років	Понад 10 років	Менше 10 років	
Кількість ТЗ, одиниць	1	1	3	5
% від загальної кількості ТЗ	20	20	60	100

Аналізуючи отримані дані видно, що найбільшу частку свого транспорту - 60%, становлять автомобілі з терміном експлуатації до 10 років. Для наочності збудуємо діаграму (рисунок 2.6).

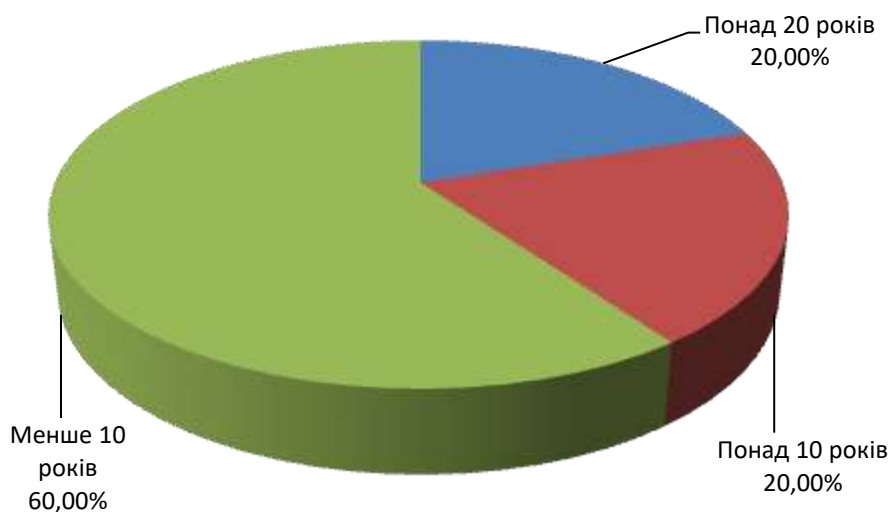

Рис. 2.6. Частки автомобілів ТОВ «ПРО-ТС» за терміном їх експлуатації

На даному рисунку видно, що основна частина автомобільного парку ТОВ «ПРО-ТС», застаріла і враховуючи великий пробіг, який становить для більшості автомобілів більше 1 млн. кілометрів, вимагає підвищених витрат при експлуатації, тому виникає необхідність заміни транспортних засобів, що відслужили свій термін.

Основними клієнтами ТОВ «ПРО-ТС», є як великі компанії, так і підприємства МСБ Прикарпаття та України. На рисунку 2.7 наведено основних замовників.

Рис. 2.7. Основні клієнти підприємства ТОВ «ПРО-ТС»

З цими клієнтами укладено угоди на доставку вантажів, що забезпечує досить стабільний обсяг замовлень.

Далі рисунку 2.8 наведено приблизний розподіл обсягу перевезень серед перелічених вище клієнтів.

ТОВ «ПРО-ТС» переважно займається внутрішніми перевезеннями. Водночас, міжнародний напрямок практично не застосовується. Поодинокі замовлення здійснюють найновішим автомобілем DAF XF 105 2014 року випуску.

Водночас, як ми вже відзначали при аналізі ринку вантажних транспортних перевезень європейський напрямок є надзвичайно перспективним і його підприємству слід розвивати.

Одним із найважливіших напрямків удосконалення міжнародних транспортних процесів є використання екологічних вимог при удосконаленні їх структури міжнародної транспортної системи. Однак, норми, особливо екологічні постійно стають жорсткішими. В Європейському Союзі з 2015 року введено в дію стандарт Євро-6. Це не означає автоматичної заборони на рух

існуючого транспорту, однак, в частині європейських країн уже введено різноманітні обмеження для руху транспорту стандартом менше, ніж Євро-3.

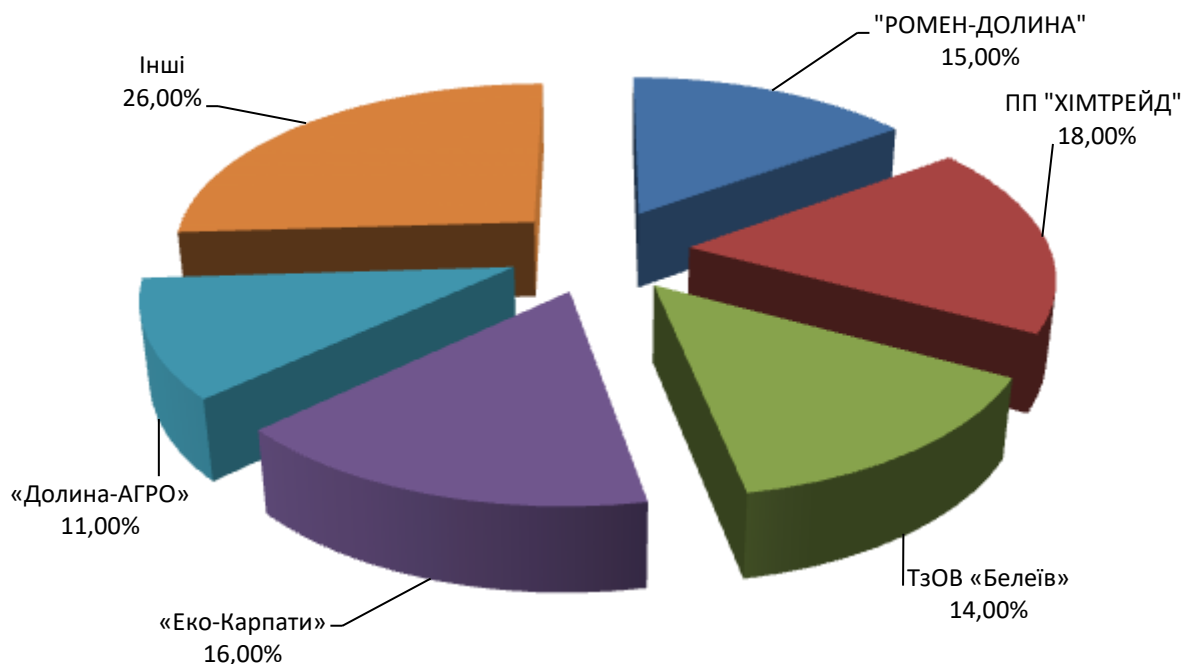

Рис. 2.8. Розподіл обсягу перевезень клієнтам ТОВ «ПРО-ТС»

Тому, на нашу думку, слід поступово заміщати існуючий рухомий склад і почати зрозуміло з автомобіля ГАЗ, який не відповідає жодним Євро-стандартам. Заміщення, не обов'язково означає його виведення з рухомого складу, а тільки обслуговування ним внутрішніх перевезень.

Окрім того в 2021 році зросла частка замовлень на перевезення менших обсягів вантажів – до 5 тон, а також - до 20 тон (таблиця 2.6 та рис. 2.9).

Таблиця 2.6

Динаміка обсягів одинарних замовлень на перевезення в ТОВ «ПРО-ТС»

Обсяг вантажу	2020	2021	2022
до 5 т.	24	68	5
5 -10 т.	35	40	8
10 – 20 т.	32	50	7

З огляду на це ми пропонуємо ТОВ «ПРО-ТС» реалізувати інвестиційний проект з придбання нового сідельного тягача вантажопідйомністю до 20 тонн і вантажний автомобіль меншого обсягу перевезень – до 5 тон, оскільки у 2021

році їх сумарний обсяг перевезень склав 68,35 % (таблиця 2.6).

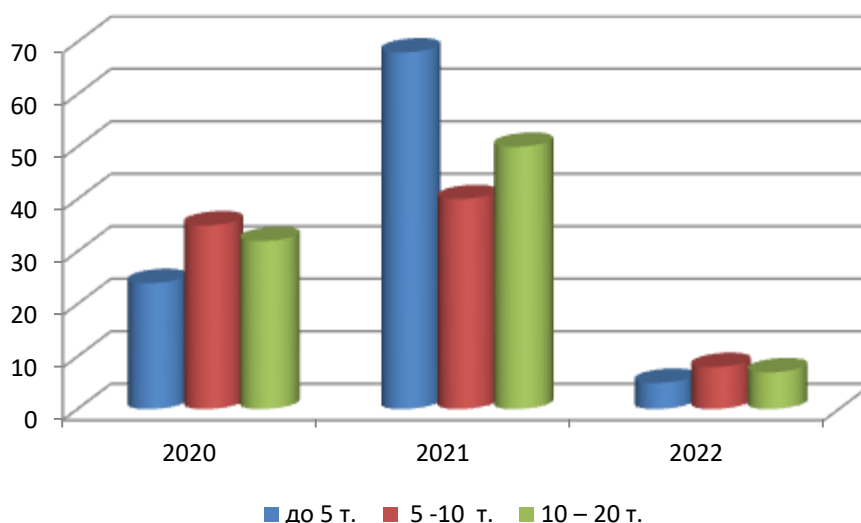

Рис. 2.9. Динаміка обсягів одинарних замовлень на перевезення в ТОВ «ПРО-ТС»

У 2021-2022 році рухомий склад ТОВ «ПРО-ТС» уже оновлювався, було придбано нові транспортні засоби для вантажних перевезень. За даний період на технічне оснащення та переоснащення виробництва витрачено 7590,6 тис. грн. В інвестиційній діяльності використовуються такі джерела як прибуток та амортизаційні відрахування.

Відомості про інвестиції у основний капітал та джерела фінансування наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Інвестиції в основний капітал та джерела фінансування, тис. грн.

Види інвестиційних витрат і джерел фінансування	Сума, тис. грн.
1	2
Інвестиції в основний капітал - всього:	7590,6
в тому числі:	
в об'єкти виробничого призначення	7590,6
Власні кошти організації - всього:	7590,6
в тому числі направляються за рахунок:	
прибутку	7288,1

Прод. табл. 2.7

1	2
амортизаційних відрахувань	302,5
Позикові та залучені кошти	-
Із загального обсягу фінансування інвестицій в основний капітал:	
частка власних коштів, %	100
частка позикових і залучених коштів, %	0

Як ми бачимо інвестиційна стратегія підприємства полягає у відмові від позичкових та залучених коштів (таблиця 2.6), тому при розробці інвестиційного проекту щодо оновлення парку автотransпортних засобів ТОВ «ПРО-ТС» при визначенні загальних інвестиційних витрат та джерел фінансування основну частину займатимуть власні кошти підприємства, однак, з огляду на збиток у 2022 році доцільно буде і залучати позичкові кошти, зокрема, кредит банку.

Таким чином, можемо зробити висновок, що ТОВ «ПРО-ТС» займає гідне місце на ринку транспортних послуг Прикарпаття, має багато сильних сторін, однак, слід посилити слабкі сторони та по можливості усунути загрози. Зокрема, слід оновити транспортний парк відповідно до вимог Європейського Союзу для отримання можливості збільшення вантажних перевезень до ЄС.

Висновки до розділу 2

1. Дано загальну характеристику ТОВ «ПРО-ТС» та його фінансового стану. Визначено основні та додаткові види, мету, місію, завдання та предмет діяльності ТОВ «ПРО-ТС». Виділено переваги та особливості компанії. Відзначено, що хоча компанія молода, однак, за три роки роботи в ТОВ «ПРО-ТС» сформовано напрацьовану базу як щодо перевізників, так і щодо клієнтів.

Проаналізовано перелік виробничих площ і показники їх використання. Також проведено аналіз показників фінансово-економічної діяльності ТОВ

«ПРО-ТС» за 2020-2022 роки і відзначено, що абсолютні значення фінансово-економічних показників знаходяться на достатньому рівні, більшість із них характеризуються тенденціями до покращення, якщо не враховувати останній 2022 рік – рік повномасштабного вторгнення РФ. Водночас, ТОВ «ПРО-ТС» слід підвищити показники ефективності використання наявних на підприємстві матеріальних, грошових та трудових ресурсів.

2. Проведено аналіз ринку вантажних перевезень України. Відзначено, що сучасний вітчизняний ринок транспортно-логістичних послуг складається з наступних сегментів: перевезення вантажів різними видами транспорту; складування та дистрибуція; експедиторські послуги; управлінська логістика. Відзначено, що вантажоперевезення (транспортно-логістичні послуги) складають 89 % від обсягу ринку вітчизняного транспортно-логістичного ринку.

Проаналізовано перевезення вантажів залізничним та автомобільним транспортом у березні 2021 року - серпні 2022 року, млн. тон. і відзначено, що попри війну перевезення автомобільним транспортом впали незначно – на 22 %. Визначено товарну структуру вантажних перевезень автотранспортом у 2022 році. Відзначено вплив на вітчизняний ринок вантажних перевезень прихильність України до «Європейського зеленого курсу», що передбачає зменшення викидів й використання більш екологічних джерел пального.

Відзначено також існування негативних тенденцій, що мають вплив на зростання вартості транспортних послуг та зменшують конкурентоспроможність транспортних компаній. Однією із таких проблем є паливна криза у 2022-2023 рр., коли ціни на дизельне та газомоторне паливо у ЄС значно зросли. Вартість палива у нашій країні також підвищилася і вирівнялася з цінами на паливо в найближчих країнах ЄС.

3. Проаналізовано інвестиційну діяльність ТОВ «ПРО-ТС». Відзначено, що ТОВ «ПРО-ТС» займається переважно внутрішніми вантажними перевезеннями. ТОВ «ПРО-ТС» використовує у своїй роботі як власні, так і

орендовані автомобілі. Проаналізовано розподіл вантажної техніки ТОВ «ПРО-ТС» за марками і терміном експлуатації.

Проведено аналіз основних клієнтів підприємства ТОВ «ПРО-ТС» із якими укладено угоди на доставку вантажів, що забезпечує досить стабільний обсяг замовлень і наведено орієнтовний розподіл обсягу перевезень серед даних клієнтів. Проаналізовано динаміку обсягів одинарних замовлень на перевезення в ТОВ «ПРО-ТС».

Відзначено, що у 2021-2022 році рухомий склад ТОВ «ПРО-ТС» уже оновлювався, було придбано нові транспортні засоби для вантажних перевезень. За даний період на технічне оснащення та переоснащення виробництва витрачено 7590,6 тис. грн. В інвестиційній діяльності використовуються такі джерела як прибуток та амортизаційні відрахування. Інвестиційна стратегія підприємства полягає у відмові від позичкових та залучених коштів.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Розробка та оцінка ефективності інвестиційного проекту для ТОВ «ПРО-ТС»

Всі підприємства розробляють стратегії власної діяльності, і дане завдання покладається на топ-менеджмент підприємства. Проте у процесі розробки та впровадження стратегій можуть бути залучені керівники структурних підрозділів, які відповідають за проведення локальних бізнес-процесів.

Ефективним інструментом, який допомагає виявити і систематизувати сильні та слабкі сторони підприємства, а також оцінити можливості та загрози, є створення техніко-економічного обґрунтування інвестиційних проектів. Цей процес дозволяє підприємству регулярно визначати, оцінювати та контролювати можливості, а також адаптувати свою діяльність з метою зменшення можливих наслідків загроз.

Інвестиційна діяльність компанії реалізується за двома основними напрямками:

- ❖ інвестиції у модернізацію існуючих основних фондів, які дозволять забезпечити надійність та ефективність функціонування обладнання;
- ❖ інвестиції у створення нових потужностей, спрямовані на задоволення нових потреб споживачів.

Фінансування інвестиційних проектів проводиться з використанням наступних джерел фінансування:

- 1) за рахунок власних коштів (амортизація, нерозподілений прибуток минулих років, чистий прибуток звітного року);

2) за рахунок залучених коштів (позикові кошти, додаткові емісії акцій товариства).

Формування інвестиційної стратегії підприємства - це важливий етап в управлінні. Основною ознакою, яка допоможе визначити належність інвестиційної стратегії до конкретного її типу, є мета інвестиційної діяльності, яка відображає мотив інвестиційної активності підприємства.

Для ТОВ характерними є прогресивна, екстенсивно-прогресивна та екстенсивно-інтенсивна інвестиційна стратегія.

Враховуючи все вищевикладене, можна дійти висновку, що ТОВ «ПРО-ТС» слід дотримуватися прогресивної інвестиційної стратегії, підтримки потужностей і з інтенсифікацією виробничої діяльності (нарощення обсягів перевезень в традиційному для компанії сегменті до 20 тон), із модернізацією послуг (надання послуг вантажних перевезень малої тонажності).

Прогресивна інвестиційна стратегія - це підхід до інвестування, який передбачає вкладення коштів в активи або фінансові інструменти з високим потенціалом прибутку, але при цьому супроводжується вищим рівнем ризику. Основна ідея прогресивної інвестиційної стратегії спрямування зусиль для досягнення підприємством вищого доходу за рахунок інвестування у активи, які можуть приносити більший прибуток в порівнянні з більш консервативними інвестиціями, такими як облігації внутрішньої державної позики (ОВДП) чи депозити.

Інтенсифікацію виробничої діяльності для ТОВ «ПРО-ТС» слід проводити в напрямку активізації LTL-перевезень. Less Than Truckload, є терміном, який використовується в логістиці та перевезеннях для позначення виду вантажних перевезень, коли вантаж не заповнює весь вантажівку або фургон. У цьому випадку кілька різних відправників можуть відправляти свої вантажі на одному транспортному засобі, і вантажник платить тільки за ту частину вантажу, яку він відправляє.

У діяльності ТОВ «ПРО-ТС» типовою є ситуація, коли не увесь вантажний автомобіль тоннажністю близько 20 тон повністю заповнюється. Тому слід використати LTL-перевезення, які включають такі напрямки:

1. Консолідація - об'єднання вантажів різних відправників, які направляються у той же регіон України чи Європи.
2. Маршрутизація - транспортний засіб обирає оптимальний маршрут для доставки всіх вантажів, що містяться на ньому.
3. Розділення - на місці призначення вантаж розділяється на окремі відправлення та доставляється кожному відправнику.

LTL-перевезення корисні для тих випадків, коли великі вантажівки не заповнюються повністю і об'єм вантажу замаленький для повного завантаження. Вони дозволяють економити на витратах на перевезеннях, оплачуючи тільки за фактичний обсяг вантажу.

В даному контексті пропонуємо придбання вантажного автомобіля, який має сертифікат відповідності стандарту Євро-5 чи Євро-6. Це дасть можливість підприємству розширити ареал вантажних перевезень на країни ЄС.

В напрямку модернізації послуг пропонуємо придбати вантажний автомобіль для перевезень малої тонажності.

В рамках формування інвестиційного проекту для підприємства ТОВ «ПРО-ТС» ми пропонуємо розробку та реалізацію інвестиційного проекту для оновлення рухомого складу підприємства і придбання нових транспортних засобів для забезпечення вантажних перевезень.

Проведений аналіз показав необхідність для ТОВ «ПРО-ТС» розробки та реалізації інвестиційного проекту із придбання нового сідельного тягача вантажопідйомністю до 20 тонн та відповідністю новим екологічним стандартам, а також вантажного автомобіля вантажопідйомністю до 5 тон.

Ми пропонуємо розглянути варіанти придбання сідельного тягача вантажопідйомністю до 20 тонн серед виробників DAF (Нідерланди) та MAN (Німеччина), оскільки, дані автомобілі уже є на підприємстві і це полегшить їх

обслуговування. Автомобілі розглядатимемо 2017-2019 року випуску, що пригнані з ЄС без пробігу в Україні за даними порталу Auto.Ria [41].

Таблиця 3.1

Порівняльна характеристика сідельних тягачів [41]

№ з/п	Назва	Витрати пального, л/100 км	Ціна, євро
1.	MAN TGX 18.46	24,5	50000
2.	DAF XF 106	22,4	45000

В таблиці наведено середні ціни для автомобілів даних моделей з пробігом орієнтовно 500 тис. км.

Аналогічно в таблиці 3.2 наведено порівняльну характеристику вантажних фургонів вантажопідйомністю до 5 тон.

Таблиця 3.2

Порівняльна характеристика вантажних фургонів вантажопідйомністю до 5 тон [41]

№ з/п	Назва	Витрати пального, л/100 км	Ціна, євро
1.	Mercedes-Benz Atego	24,5	40000
2.	MAN TGL	22,4	35000

Виходячи з даних двох таблиць пропонуємо придбати тягач MAN TGX 18.46 та фургон MAN TGL, оскільки, автомобілі даного виробника уже є на підприємстві, а тому підвищиться сумісність транспортних засобів підприємства, а їх обслуговування буде дешевшим.

Вихідні дані інвестиційного проекту для ТОВ «ПРО-ТС» щодо придбання вантажного фургону MAN TGL наведено у таблиці 3.3.

Проаналізуємо джерела коштів для інвестиційного проекту. Вони є сумою коштів, які необхідних для модернізації транспортного парку ТОВ «ПРО-ТС» і покращення його фінансового стану.

Таблиця 3.3

Вихідні дані інвестиційного проекту для ТОВ «ПРО-ТС» [30, 43]

Показники	Од. вимір.	Значення
Обсяг перевезень в 1-му році	тис.км.	60
Тариф за 1 км	грн.	20
Вартість транспортних засобів	тис.грн.	1400
Тривалість життєвого циклу проекту	роки	8
Обсяг власних коштів	тис.грн.	1000
Відсотки за кредит	%	21
Термін кредиту	роки	3
Збільшення обсягу перевезень (щорічні)	%	5
Витрати на оплату праці	тис.грн.	175,68
Витрати на матеріали та паливо	тис.грн.	584,38
Доходність альтернативного використання коштів	%	13
Ставка податку на прибуток	%	19

У цьому проекті інвестиційні витрати формуються за рахунок витрат на придбання транспортного засобу.

Результати розрахунків занесено до таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Структура джерел фінансування інвестиційного проекту, тис. грн.

Інвестиційні витрати	Значення	Джерела фінансування	Значення
Вартість транспортного засобу	1400	Власні	1000
Додаткові інвестиції	-	Запозичені	400
Всього	1400	Всього	1400

Кредит на суму 400 тис. грн. ТОВ «ПРО-ТС» планує отримати під 21% річних на 3 роки в КБ «ПриватБанк» [43] із погашенням основної суми боргу рівними частинами. Відповідні розрахунки занесені у таблицю 3.5.

Складемо прогноз доходів від реалізації транспортних послуг.

Аналіз ринку показав платоспроможний попит на послуги вантажних перевезень на досліджуваному ринку, що дало змогу скласти прогноз зі врахуванням зростанням обсягу перевезень на 5% щорічно.

Таблиця 3.5

План погашення кредиту у банку, тис. грн.

Показники	Роки		
	1	2	3
Залишок кредиту на початок року	400000	266666,7	133333,3
Суми річного платежу:			
відсотки за кредит	84000	56000	28000
погашена частина кредиту	133333,3	133333,3	133333,3
залишок кредиту на кінець року	266666,7	133333,3	0

Прогноз доходів від реалізації інвестиційного проекту наведено в таблиці 3.6

Таблиця 3.6

Прогноз доходів від реалізації транспортних послуг

Показники	Роки							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Обсяг реалізації, тис. км	60,00	63,00	66,15	69,46	72,93	76,58	80,41	84,43
Тариф, грн./км	20	20	20	20	20	20	20	20
Чистий дохід від реалізації, тис.грн.	1200,00	1260,00	1323,00	1389,15	1458,61	1531,54	1608,11	1688,52

Розрахуємо амортизаційні відрахування.

На підприємстві обрано прямолінійний метод нарахування амортизації.

Результати розрахунку амортизаційних відрахувань наведено у таблиці 3.7.

Складемо прогноз поточних витрат.

Матеріальні затрати зростають відповідно до зростання обсягів перевезень, тобто на 5% щорічно. Відповідно до теперішнього податкового законодавства всі соціальні відрахування із заробітної плати працівників сплачуються на один рахунок у пенсійний фонд як єдиний соціальний внесок. Таким чином, загальна сума відрахувань складає орієнтовно 38%.

Таблиця 3.7

Амортизаційні відрахування за увесь період експлуатації транспортного засобу, тис. грн.

Показники	Роки							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Вартість основних засобів на початок періоду	1400000	1225000	1050000	875000	700000	525000	350000	175000
Сума амортизаційних відрахувань за рік	175000	175000	175000	175000	175000	175000	175000	175000

Проведені розрахунки занесені в таблицю 3.8.

Таблиця 3.8

Прогноз поточних витрат інвестиційного проекту, тис. грн.

Показники	Роки							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Матеріальні витрати	584380	613599	644279	676492,9	710317,5	745833,4	783125,1	822281,3
Витрати на оплату праці	175680	175680	175680	175680	175680	175680	175680	175680
Відрахування на соц. заходи	38649,6	38649,6	38649,6	38649,6	38649,6	38649,6	38649,6	38649,6
Адміністративні витрати	0	0	0	0	0	0	0	0
Всього поточних витрат	798709,6	827928,6	858608,6	890822,5	924647,1	960163	997454,7	1036611

Далі проведемо оцінку економічної ефективності запропонованого інвестиційного проекту з використанням попередньо розрахованих прогнозних фінансово-економічних показників, а саме: поточних витрат, доходів, амортизаційних відрахувань тощо. З даною метою складається прогноз фінансового результату, результати якого наведені у таблиці 3.9.

Далі складемо прогноз грошових потоків у трьох напрямках діяльності: операційній, інвестиційній та фінансовій. Оцінку всіх напрямків

надходження й використання грошових потоків за даним проектом проведено в таблиці 3.10.

Таблиця 3.9

Прогноз фінансового результату інвестиційного проекту, тис. грн.

Показники	Роки							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації	1200000,00	1260000,00	1323000,00	1389150,00	1458607,50	1531537,88	1608114,77	1688520,51
Собівартість послуг:								
матеріальні витрати	584380	613599	644278,95	676492,898	710317,542	745833,419	783125,09	822281,345
Витрати на оплату праці	175680	175680	175680	175680	175680	175680	175680	175680
Відрахування на соцзаходи	38649,6	38649,6	38649,6	38649,6	38649,6	38649,6	38649,6	38649,6
Амортизація	175000	175000	175000	175000	175000	175000	175000	175000
Валовий прибуток	226290,40	257071,40	289391,45	323327,50	358960,36	396374,86	435660,08	476909,56
Адміністративні витрати	0	0	0	0	0	0	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності	226290,40	257071,40	289391,45	323327,50	358960,36	396374,86	435660,08	476909,56
Фінансові витрати	84000	56000	28000					
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	142290,40	201071,40	261391,45	323327,50	358960,36	396374,86	435660,08	476909,56
Податок на прибуток	27035,176	38203,566	49664,3755	61432,2255	68202,4679	75311,2225	82775,4149	90612,8168
Фінансові результати від звичайної діяльності	115255,22	162867,83	211727,07	261895,28	290757,89	321063,63	352884,66	386296,75

Для прийняття інвестиційного проекту необхідно, щоб чистий грошовий потік був позитивним на протязі всього розрахункового періоду. Нами було проведено розрахунок показників фінансової ефективності проекту, таких як

чиста теперішня вартість (NPV), індекс прибутковості (PI), внутрішня норма рентабельності та період окупності інвестицій, використовуючи дисконтовані грошові потоки.

Таблиця 3.10

Прогноз грошових коштів проекту, тис. грн.

Показники	Роки								
	0	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Рух грошових коштів в результаті операційної діяльності									
Чистий дохід від реалізації		1200000,00	1260000,00	1323000,00	1389150,00	1458607,50	1531537,88	1608114,77	1688520,51
Поточні витрати		798709,60	827928,60	858608,55	890822,50	924647,14	960163,02	997454,69	1036610,94
Фінансові витрати		84000,00	56000,00	28000,00					
Податок на прибуток		27035,18	38203,57	49664,38	61432,23	68202,47	75311,22	82775,41	90612,82
Грошовий потік від операційної діяльності		290255,22	337867,83	386727,07	436895,28	465757,89	496063,63	527884,66	561296,75
2. Рух грошових коштів від інвестиційної діяльності									
Вартість основних фондів	1400000								
Вартість оборотних коштів	0								
Грошовий потік від інвестиційної діяльності	1400000								
3. Рух грошових коштів від фінансової діяльності									
Власні кошти	1000000								
Запозичені кошти	400000								
Погашення позик		-133333,33	-133333,33	-133333,33					
Грошовий потік від фінансової діяльності	1400000	-133333,333	-133333,3333	-133333,333					
Чистий рух коштів	0	156921,8907	204534,5007	253393,7412	436895,277	465757,89	496063,633	527884,663	561296,75

Для проекту придбання нового транспортного засобу ми використовуємо 13 % як ставку дисконту (r), що представляє альтернативну вартість власного капіталу. Чиста теперішня вартість показує, на скільки грошових одиниць дисконтовані вигоди за проектом перевищують дисконтовані витрати, і ця величина обчислюється як дисконтований грошовий потік, отриманий завдяки множенню звичайного грошового потоку на коефіцієнт дисконтування.

Результати розрахунків наведено у таблиці 3.11.

Використовуючи дані таблиці 3.11 розрахуємо значення індексу прибутковості:

$$PI = 1,41.$$

Таблиця 3.11

Визначення NPV та PI проекту при ставці дисконту $r=13\%$

Показники	Роки								
	0	1	2	3	4	5	6	7	8
Традиційний ГП	-1400000,00	290255,22	337867,83	386727,07	436895,28	465757,89	496063,63	527884,66	561296,75
Коефіцієнт дисконтування	1,00	0,88	0,78	0,69	0,61	0,54	0,48	0,43	0,38
Дисконтований ГП	-1400000,00	256863,03	264600,07	268021,26	267956,06	252794,72	238268,55	224382,99	211137,31
Чиста теперішня вартість проекту (NPV)	584024,00								
PI	1,417159999								

Внутрішня норма рентабельності показує прибутковість проекту. Для визначення NPV_2 довільно обираємо ставку дисконту 40% або 60% (ми обрали $r_2=40\%$). Розрахунки дисконтованого традиційного грошового потоку при $r_2=40\%$ наведено у таблиці 3.12.

Таким чином, $IRR = 0,26$ або 26 %.

Період окупності (Ток) характеризує термін, впродовж якого будуть відшкодовані витрати аналізованого проекту.

Таблиця 3.12

Визначення NPV₂ й PI проекту при r₂=40%

Показники	Роки								
	0	1	2	3	4	5	6	7	8
Традиційний ГП	-1400000,00	290255,22	337867,83	386727,07	436895,28	465757,89	496063,63	527884,66	561296,75
Коефіцієнт дисконтування	1,00	0,69	0,48	0,33	0,23	0,16	0,11	0,07	0,05
Дисконтований ГП	-1400000,00	200176,02	160698,14	126852,95	98833,77	72664,15	53373,95	39170,85	28724,24
Чиста теперішня вартість проекту (NPV)	-619505,93								
IRR	0,26101999								

Для визначення цього показника потрібно розрахувати кумулятивний грошовий потік за проектом (результати наведені у таблиці 3.13).

Таблиця 3.13

Визначення періоду окупності (PP) при r=13%

Показники	Роки								
	0	1	2	3	4	5	6	7	8
Дисконтований ГП	-1400000,00	256863,03	264600,07	268021,26	267956,06	252794,72	238268,55	224382,99	211137,31
Кумулятивний дисконтований ГП	-1400000,00	-1143136,97	-878536,90	-610515,63	-342559,58	-89764,86	148503,70	372886,69	584024,00
Ток	5,28								

Отже, як видно з таблиці 3.13, період окупності проекту дорівнює:

Ток = 5,28 років.

Результати розрахунків показників фінансової ефективності проекту зведено в таблиці 3.14.

Таблиця 3.14

Показники фінансової ефективності проекту

Показник	Позначення	Одиниця виміру	Значення
Чиста теперішня вартість проекту	NPV	грн.	584024,00
Індекс рентабельності	PI		1,41716
Внутрішня норма рентабельності	IRR	%	0,26102
Термін окупності	Ток	роки	5,28

Таким чином, проект оновлення рухомого складу транспортного підприємства можна вважати ефективним та доцільним до впровадження, оскільки NPV>0 і дорівнює 584024 грн., індекс прибутковості PI>1 і дорівнює

1,41, IRR є більшою за альтернативну вартість капіталу (13%) і дорівнює 26,1 %, а Ток є меншим за життєвий цикл проекту і дорівнює 5,28 років.

3.2. Вдосконалення реалізації інвестиційної стратегії в діяльності підприємства

Суб'єкти господарювання різного типу повинні пройти через формування економічної системи як об'єкту певних вкладень, поточних витрат, а також як засобу отримання доходу й отримання фінансового результату. Важливу роль при цьому відіграє стратегічне управління. Загалом стратегічне управління і зокрема, планування, як його ключову частину, слід розглядати як технологічно складну багат шарову комбінацію із локальних та системних стратегій загальнокорпоративного рівня. Інвестиційна стратегія належить до складу функціональних стратегій фінансового сектору. Механізм її розробки слід розглядати насамперед із позиції стратегічного підходу до фінансового аналізу й прийняття рішень. Загалом, усі фінансові рішення можуть бути розбиті на п'ять основних видів відповідно до відомої методики «SOFIA» [15, с. 150]:

- Стратегічні рішення (S).
- Операційні (O).
- Рішення щодо фінансування (F).
- Інвестиційні рішення (I).
- Аналітичні (A).

Інвестиційні рішення не можуть бути прийняті самостійно від стратегічних фінансових рішень, які пов'язані зі стадією життєвого циклу підприємства й спираються на його стратегічний фінансовий аналіз за низкою комплексних методик. Серед сучасних методів стратегічного аналізу виділяються оцінка внутрішньої та ринкової вартості бізнесу, матриці фінансових стратегічних моделей, моделі сталого розвитку та Дюпона тощо. Проте інвестиційні стратегії формуються як частина фінансового стратегічного

плану. На концептуальному рівні їх визначає стратегія розвитку бізнесу, а стратегічні ініціативи диктують формування змістовної частини інвестицій.

Інвестиційні стратегії підприємства належать до категорії результатуючих стратегій в межах їх фінансового блоку. Вони реалізуються на межі взаємодії стратегічного й тактичного рівнів управління підприємством. Свідченням цього є те, що розмежувати інвестиційну стратегію підприємства із його інвестиційною політикою не так уже й просто. Крім того, механізм формування проектного портфелю підприємства є безпосередньо орієнтованим на інвестиційну стратегію й служить реалізації заявлених в ході планування стратегічних ініціатив.

Інвестиційна стратегія насамперед визначає концептуальне середовище інвестиційної діяльності підприємства. Її основний склад показаний у формі шести функціональних напрямків, показаних вище. Управління стратегічним вибором і перетвореннями в його планувальній інвестиційній складовій включає низку процесуальних елементів (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Основні функціональні напрямки інвестиційної стратегії

Етапи формування інвестиційних стратегій сучасних підприємств вимагають конкретизації зі врахуванням завдань, які стоять перед ними, і реалій процесу інвестування. З огляду на це інвестиційна стратегія підприємства повинна бути чіткою, детальною і дозволяти враховувати:

- ✚ реальне економічне й фінансове становище конкретного підприємства;
- ✚ стан його виробничого потенціалу, передусім довгострокових матеріальних активів; ступінь зносу основних засобів;
- ✚ результати фінансово-господарської діяльності даного підприємства попередній до планового період.

Враховуючи те, що нашій роботі дослідженні реальні інвестиції аналізуються щодо існуючого підприємства, а не новоствореного, етапи формування інвестиційної стратегії доцільно об'єднати у наступні блоки (рис. 3.2):

- ✚ стратегічний аналіз;
- ✚ розроблення інвестиційної стратегії; реалізації інвестиційної стратегії;
- ✚ оцінки ефективності інвестиційної стратегії.

Дамо їх коротку характеристику.

I. Блок стратегічного аналізу

Період формування інвестиційної стратегії залежить від цілей та завдань, які можуть бути визначені шляхом оцінки результатів інвестиційної діяльності підприємства. Тому перед формуванням стратегічних інвестиційних цілей доцільно оцінити рівень інвестиційної активності підприємства, дослідити чинники зовнішнього й внутрішнього інвестиційного середовища, проаналізувати сильні та слабкі сторони даної структури. На даному етапі виконується аналіз як інвестиційної привабливості підприємства, джерел фінансування його діяльності (визначається співвідношення між власним та позиковим капіталом). Залежно від того, наскільки підприємство є привабливим для потенційних інвесторів та забезпечене власним капіталом,

формується стратегічні цілі й конкретизуються завдання його інвестиційної діяльності.

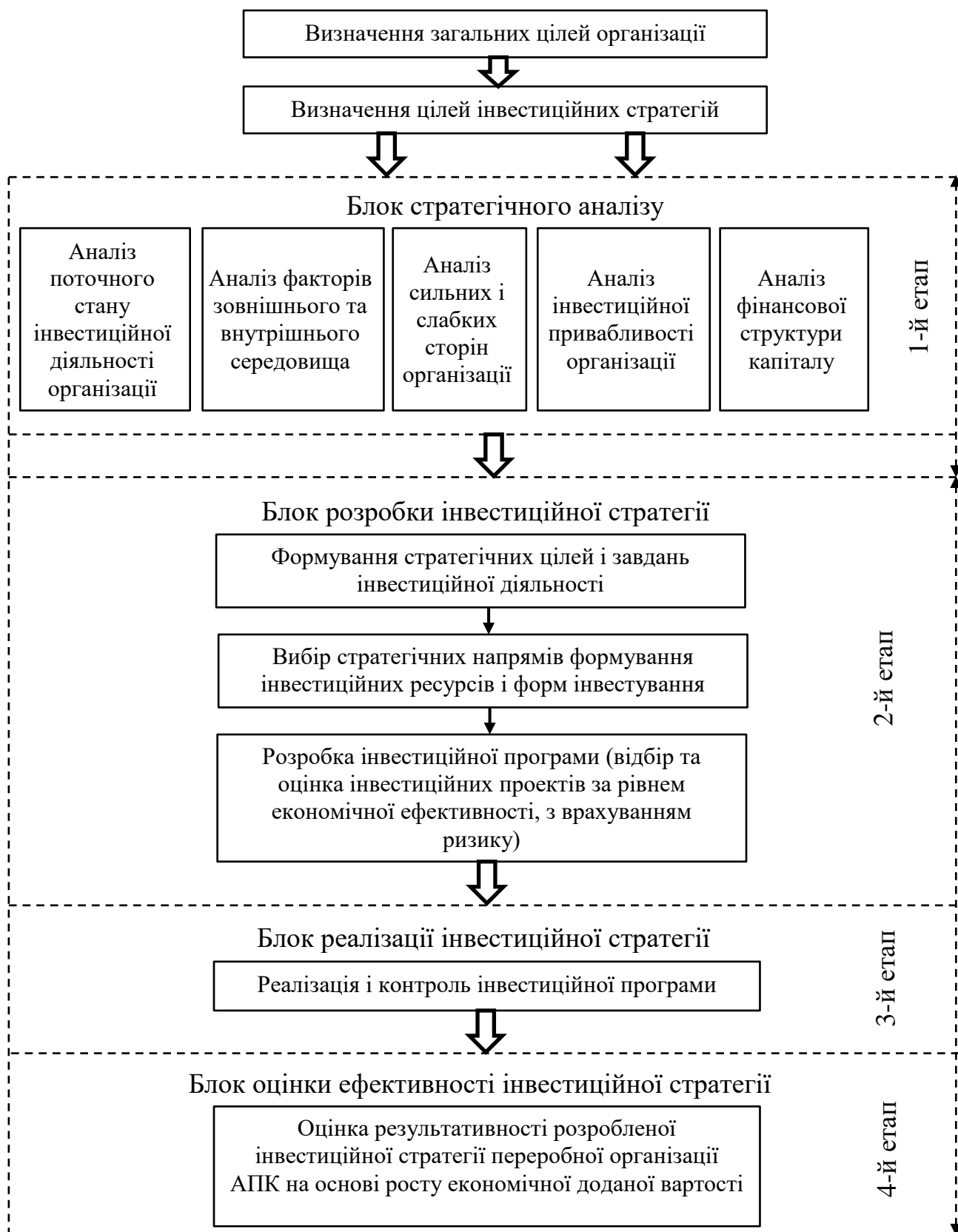

Рис. 3.2. Механізм формування та реалізації інвестиційної стратегії підприємства

II. Блок розробки інвестиційної стратегії

На даному етапі за результатами проведеної оцінки формуються стратегічні цілі й завдання підприємства у інвестиційній сфері. До них належать:

- ❖ приріст капіталу;
- ❖ збільшення рівня рентабельності;
- ❖ зростання доходів від інвестиційної діяльності;
- ❖ зміна технологічної й відтворювальної структури інвестицій.

На даному етапі також конкретизуються завдання в галузі модернізації й оновлення виробничого потенціалу підприємства, оцінюються перспективи його економічного зростання, можливий обсяг прибутку й інші показники, які визначають ефективність інвестиційної діяльності. Окрім того, здійснюється вибір методів формування інвестиційних ресурсів й форм їх вкладення.

Зі врахуванням пріоритетного характеру інвестування в діючі підприємства, які здійснюють виробничу діяльність, найбільш затребуваними для них є реальні інвестиції (в формі капітальних вкладень). Їх наявність дозволяє галузевим структурам розвиватися максимально швидкими темпами, розширювати асортимент продукції/послуг, які пропонуються, освоювати нові ринки збуту.

На даному етапі також визначаються джерела формування інвестиційних ресурсів (власні та/чи позикові), обґрунтовується їхня структура, формується інвестиційна програма. Створення останньої передбачає відбір реальних інвестиційних проектів із наступною оцінкою їх економічної ефективності, здійснюваної шляхом використання певної системи показників, які дозволяють враховувати ризики.

Інвестиційна програма підприємства є цілеспрямовано сформованою сукупністю проектів, які містять перелік об'єктів реального й фінансового інвестування, їх основні характеристики й способи фінансування. Її призначено для здійснення інвестиційної діяльності відповідно до інвестиційної стратегії.

III. Блок реалізації інвестиційної стратегії

На даному етапі відбувається реалізація інвестиційної програми й контроль за її виконанням. Останній необхідно поводити постійно, стежачи за відхиленнями від намічених планових параметрів програми, і, у випадку потреби, приймаючи раціональні рішення, які дозволяють повноцінно реалізувати прийняті раніше плани.

IV. Блок оцінки ефективності інвестиційної стратегії

На завершальному етапі процесу реалізації інвестиційної стратегії виконується оцінка її результативності. При цьому слід використовувати загальноприйняті в світовій практиці показники – кількісні (зокрема, величину економічної доданої вартості) та якісні (зокрема, рентабельність інвестицій), а також їх методи оцінки. Реалізація прийнятої стратегії пов'язана із ризиками, які також необхідно аналізувати й враховувати. Це робить необхідним використання науково обґрунтованих механізмів, які забезпечують врахування існуючих ризиків, аналіз ефективності заходів, які реалізуються, прийняття оптимальних управлінських рішень.

Таким чином, формування й реалізація інвестиційної стратегії підприємства повинні здійснюватися за результатами аналізу: результатів інвестиційної діяльності; чинників зовнішнього й внутрішнього інвестиційного середовища; сильних та слабких сторін підприємства; ступеня його інвестиційної привабливості; фінансової структури капіталу. Це дасть змогу здійснити оптимальне розподілення інвестицій за напрямками діяльності конкретного підприємства, врахувати існуючі фінансові обмеження та ризики, забезпечити зростання доданої вартості.

Висновки до розділу 3

1. Розроблено та оцінено ефективність інвестиційного проекту для ТОВ «ПРО-ТС». Визначено, що ТОВ «ПРО-ТС» слід дотримуватися прогресивної інвестиційної стратегії, підтримки потужностей і з інтенсифікацією виробничої діяльності (наращення обсягів перевезень в традиційному для компанії сегменті

до 20 тон), із модернізацією послуг (надання послуг вантажних перевезень малої тонажності).

Запропоновано розробку та реалізацію інвестиційного проекту для оновлення рухомого складу ТОВ «ПРО-ТС» і придбання нових транспортних засобів для забезпечення вантажних перевезень і, зокрема, тягача MAN TGX 18.46 та фургону MAN TGL, оскільки, автомобілі даного виробника уже є на підприємстві, а тому підвищиться сумісність транспортних засобів підприємства, а їх обслуговування буде дешевшим.

Проаналізовано інвестиційний проект для ТОВ «ПРО-ТС» щодо придбання вантажного фургону MAN TGL. Показано, що даний проект можна вважати ефективним та доцільним до впровадження, оскільки $NPV > 0$ і дорівнює 584024 грн., індекс прибутковості $PI > 1$ і дорівнює 1,41, IRR є більшою за альтернативну вартість капіталу (13%) і дорівнює 26,1 %, а Ток є меншим за життєвий цикл проекту і дорівнює 5,28 років.

1. Запропоновано підходи щодо вдосконалення реалізації інвестиційної стратегії в діяльності підприємства. Відзначено, що механізм розробки інвестиційної стратегії належить до складу функціональних стратегій фінансового сектору і його слід розглядати насамперед із позиції стратегічного підходу до фінансового аналізу й прийняття рішень. Запропоновано розбити фінансові рішення на п'ять основних видів відповідно до відомої методики «SOFIA».

Визначено основні функціональні напрямки інвестиційної стратегії. Визначено основні блоки механізму формування та реалізації інвестиційної стратегії підприємства і дано їх коротку характеристику.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити низку висновків щодо теоретичних основ інвестиційної діяльності, визначення її особливостей в сучасних умовах в діяльності підприємств, розробки інвестиційної стратегії та визначення напрямків вдосконалення інвестиційної діяльності. Основні з висновків зводяться до наступного:

1. Проаналізовано основні поняття та сутність інвестиційної діяльності. Дано характеристику основних законодавчих підходів та визначень аналізованого поняття окремими науковцями. Наведено розуміння інвестиційної діяльності відповідно до широкого та вузького підходу. Визначено місце інвестицій в системі економічних відносин. Систематизовано об'єкти інвестиційної діяльності та дано їх коротку характеристику. Визначено функціонально-елементний склад інвестицій підприємств та систематизовано основні класифікації інвестицій.

2. Проведено аналіз сутності та ролі інвестиційної стратегії, в розвитку підприємства. Відзначено, що інвестиційна стратегія є сукупністю декількох взаємопов'язаних між собою аспектів, зокрема: інституційного, економічного, нормативно-правового, інформаційно-аналітичного та інших. Наведено структурні складові інституційного та економічного аспекту інвестиційної стратегії. Виділено основні види інвестиційних стратегій підприємства

3. Проведено аналіз основних принципів та етапів формування інвестиційної стратегії підприємства. Серед основних етапів формування інвестиційної стратегії підприємства виділяють: постановка цілей, розподіл інвестиційних ресурсів, розробка інвестиційної політики та взаємодія з зовнішнім середовищем. Визначено принципи, що забезпечують прийняття інвестиційних рішень під час розробки інвестиційної стратегії.

4. Дано загальну характеристику ТОВ «ПРО-ТС» та його фінансового стану. Визначено основні та додаткові види, мету, місію, завдання та предмет діяльності ТОВ «ПРО-ТС». Виділено переваги та особливості компанії.

Проведено аналіз показників фінансово-економічної діяльності ТОВ «ПРО-ТС» за 2020-2022 роки і відзначено, що абсолютні значення фінансово-економічних показників знаходяться на достатньому рівні.

5. Проведено аналіз ринку вантажних перевезень України. Визначено основні сегменти сучасного вітчизняного ринку транспортно-логістичних послуг і відзначено домінування вантажоперевезень (транспортно-логістичних послуг). Відзначено, що попри війну перевезення автомобільним транспортом впали незначно. Визначено товарну структуру вантажних перевезень автотранспортом у 2022 році. Визначено негативні тенденції, що мають вплив на зростання вартості транспортних послуг та зменшують конкурентоспроможність транспортних компаній.

6. Проаналізовано інвестиційну діяльність ТОВ «ПРО-ТС». Проаналізовано розподіл вантажної техніки ТОВ «ПРО-ТС» за марками і терміном експлуатації. Проведено аналіз основних клієнтів підприємства ТОВ «ПРО-ТС». Проаналізовано динаміку обсягів одинарних замовлень на перевезення в ТОВ «ПРО-ТС». Відзначено, що інвестиційна стратегія підприємства полягає у відмові від позичкових та залучених коштів.

7. Розроблено та оцінено ефективність інвестиційного проекту для ТОВ «ПРО-ТС». Визначено, що ТОВ «ПРО-ТС» слід дотримуватися прогресивної інвестиційної стратегії. Запропоновано розробку та реалізацію інвестиційного проекту для оновлення рухомого складу ТОВ «ПРО-ТС» і показано, що даний проект можна вважати ефективним та доцільним до впровадження, оскільки $NPV > 0$, а Ток є меншим за життєвий цикл проекту і дорівнює 5,28 років.

8. Запропоновано підходи щодо вдосконалення реалізації інвестиційної стратегії в діяльності підприємства. Запропоновано розбити фінансові рішення на п'ять основних видів відповідно до відомої методики «SOFIA». Визначено основні функціональні напрямки інвестиційної стратегії. Визначено основні блоки механізму формування та реалізації інвестиційної стратегії підприємства і дано їх коротку характеристику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність». Відомості Верховної Ради України, 1991, № 47, ст.646.
2. Аналіз ринку вантажних перевезень (залізничний та автомобільний транспорт) України. 2021-1 пол. 2022 року. *Про-консалтинг*. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-gruzovyh-perevozok-zheleznodorozhnyj-i-avtomobilnyj-transport-ukrainy-2021-1-pol-2022-goda> (дата звернення 08.07.2023 р.)
3. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент : учебный курс. К. : Эльга-Н; Ника-Центр, 2001. 448 с.
4. Вантажні перевезення в Україні за підсумками 2022 року скоротились удвічі. *Gmk*. URL: <https://gmk.center/ua/news/vantazhni-perevezennya-v-ukraini-zapidsumkami-2022-roku-skorotilis-udvichi/> (дата звернення 08.07.2023 р.)
5. Войнаренко М.П., Бушовська Л.Б. Інвестиційна діяльність як об'єкт управління. *Економіка: реалії часу*. Науковий журнал. 2015. № 5(21). С. 40–44.
6. Гуторов О.І. Інвестиційна стратегія підприємства: принципи, методи та етапи розробки. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія „Економічні науки”*. № 2., Т. 2.2021. С. 212-226.
7. Дем'янчук О.Р., Костецький В.В. Інвестиційна діяльність підприємства як фактор його розвитку. ТНЕУ, 2017. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/27811/1/43.PDF>. (дата звернення 15.05.2023 р.)
8. Діденко Є. О., Гапич О. В. Управління інвестиційною стратегією підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/12_2019/66.pdf (дата звернення 15.05.2023 р.)
9. Добриніна Л.В. Етапи впровадження інвестиційних стратегій на підприємстві. *Приазовський економічний вісник. Економіка та управління*

підприємствами. Випуск 1(12). 2019. С. 76-81. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2019/1_12_uk/15.pdf (дата звернення 15.05.2023 р.)

10. Доуртмес П.О. Теоретико-методичне забезпечення оцінювання інвестиційно-інноваційної діяльності промислового підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04. Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків, 2018. 21 с.

11. Душа Д.П. Дослідження транспортно - логістичного ринку України. *ТНТУ*. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/286944438.pdf> (дата звернення 15.08.2023 р.)

12. Задоя А.О. Міжнародна інвестиційна діяльність : навчальний посібник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 122 с.

13. Інвестиційна стратегія підприємства. *Про інвестиції*. URL: <https://про-інвестиції.укр/інвестиційна-стратегія-підприємства/> (дата звернення 25.05.2023 р.)

14. Інвестиція. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Інвестиція> (дата звернення 15.05.2023 р.)

15. Каламан О.Б., Андріанович К.І., Іванченко Т.В. Основні аспекти розробки фінансової стратегії підприємств. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний менеджмент економічних систем в координатах парадигми сталого розвитку». Дніпро: Середняк Т. К., 2020. С. 148-151.

16. Кармазіна Н.В. Системно-функціональна технологія формування інвестиційної стратегії розвитку на регіональному рівні. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. Том 28 (67). № 1, 2017. С. 71-78.

17. Каут О. В., Дунайчук С. М. Аналіз типових інвестиційних стратегій промислових підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. № 7. 2018. С. 20-24. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2018/6.pdf (дата звернення 15.05.2023 р.)

18. Клімова О.І. Інвестиції як основа розвитку промисловості України. Глобальні та національні проблеми економіки. Випуск 4. 2015. С. 154-158.
19. Коди видів економічної діяльності за КВЕД-2010. *Дебет-Кредит*. URL: <https://services.dtkk.ua/classifiers/kved/search?q=86.22> (дата звернення 08.07.2023 р.)
20. Кривов'язюк І. В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи підвищення її ефективності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2018. Вип. 31. С. 83-90.
21. Левандівський О.Т. Теоретичні засади інвестиційної діяльності. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: наук. журнал*. Івано-Франківськ, 2016. Том 1, вип. 12. С. 98–104.
22. Ломачівська І.А. Формування джерел фінансового забезпечення розвитку суб'єктів малого підприємництва. *Вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова*. 2012. № 3-4. С. 37–43.
23. Ляхович Л.А. Інвестиційна стратегія підприємства в кризових умовах господарювання. *Сталий розвиток економіки*. 2011. №1. С. 167-171.
24. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
25. Міжнародні вантажні перевезення України: тенденції ринку. <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/ekonomika/20230803-mizhнародni-vantazhni-perevezennya-ukrayiny-tendencziyi-rynku/> (дата звернення 17.09.2023 р.)
26. Нкайя Б.Ж., Ларка М.І. Роль і значення інвестицій в діяльності підприємств. Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард–2016». 7 Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених. 27 грудня 2016 р. Харків: НТУ «ХПІ», 2016. С. 155–156.
27. ПРО-ТС. Youcontrol. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/43719342/ (дата звернення 08.07.2023 р.)

28. Процентні ставки за вкладами. *Privatbank*. URL: <https://privatbank.ua/depozit> (дата звернення 17.09.2023 р.)
29. Проців О.І., Романчукевич М.Й. Інвестиційна діяльність: основні поняття та сутність / Збірник тез доповідей науково-практичної конференції «Сучасні детермінанти соціально-економічного розвитку», 18 травня 2023 року – Івано-Франківськ: НАІР, 2023. С. 136-138.
30. Проців О.І., Романчукевич М.Й. Сутність та роль інвестиційної стратегії в розвитку підприємства / Збірник тез доповідей науково-практичної конференції «Актуальні проблеми глобалізованого світу», 19 жовтня 2023 року – Івано-Франківськ: НАІР, 2023. С. 139-142.
31. Ринок вантажних перевезень в Україні. *Про-консалтинг*. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/rynok-gruzovyh-perevozk-v-ukraine-obzor-ot-pro-consulting> (дата звернення 08.07.2023 р.)
32. Скотнікова Л.П., Угрімова І.В. Роль інвестиційної стратегії у розвитку підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. № 19 (1295). 2018. С. 19-22. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/161787509.pdf> (дата звернення 15.05.2023 р.)
33. Сорока Л. М. Економічна сутність інвестицій та теоретичні основи інвестування. *Ефективна економіка*. № 2. 2014. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2888> (дата звернення 19.05.2023 р.)
34. Теоретичні основи інвестування. *Луцький національний технічний університет*. URL: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/ENP%20finish/page6.html (дата звернення 19.05.2023 р.)
35. ТОВ «ПРО-ТС». *Opendatabot*. URL: <https://opendatabot.ua/c/43719342> (дата звернення 08.07.2023 р.)
36. Фінансовий менеджмент. Практикум : навч. посібник / за заг. ред. А. М. Поддєрьогіна. К. : КНЕУ, 2015. 335 с.
37. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств. К. : Знання–Прес, 2003. 622 с.
38. Череп А.В. Инвестознaвство : підручник. К. : Кондор, 2006. – 398 с.

39. Чорна М.В., Глухова С.В. Формування ефективної інвестиційної політики підприємства : монографія. Харків : ФОП Шейніна О.В., 2010. 210 с.
40. Язлюк Б. Стратегічне управління інвестиційно-інноваційним бізнес-портфелем підприємства у сфері малого підприємництва. Галицький економічний вісник. 2011. №2 (31). с.56-63.
41. Auto Ria. *Auto.Ria*. URL: <https://auto.ria.com/> (дата звернення 17.09.2023 р.)
42. Bussey M. Conceptual Frameworks of Foresight and Their Effects: Typology and Applications. In: *Foresight*, 2013, Vol. 7, nr. 3, p. 64-73.
43. Ставки кредитування авто. *Privatbank*. URL: <https://privatbank.ua/kredyty/avto-v-kredit> (дата звернення 17.09.2023 р.)
44. Dilger, R. J. Small business size standards: A historical analysis of contemporary issues. Washington, DC: Congressional Research Service. – 2012 – 34 р.
45. Introduction to foresight and foresight processes in practice [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://orbit.dtu.dk/files/96941116/Introduction_to_foresight.pdf
46. Lucke W. *Investitionslexikon: [2. Aufl]* Munchen, 1991. p. 151- 259.
47. Markowitz H. *Portfolio Selection. Efficient Diversification of Investments*. New York: Wiley, 1956.
48. Modigliani F., M. Mille. The Cost of Capital, Corporation Finance and Theory of Investment. *American Economic Review*, 1958. p . 48.
49. Neck, P.A.; Nelson, R.E. Small enterprise development: Policies and programmes. International Labour Office. Geneva. 1987. 282 p.
50. Rosenberg Jerry M. *Dictionary of Investing*. Wiley. 1992. 382 p.
51. Schumpeter J.A. *Business Cycles: a Theoretical, Historical and Statistical Analysis of the Capitalism Process*. McGraw Hill, New York, 1939. 385 p.
52. Sharpe W. F. Capital Asset Prices: A Theory of Market Equilibrium under Conditions of Risk. *Journal of Finance*. 1964. №3.